

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C71 – OND8**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 10 december 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de registratie van etnische afkomst in het onderwijs	3
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over zijn recente uitlatingen inzake het decreet met betrekking tot het faciliteitenonderwijs	
Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de blijvende inmenging van de Franse Gemeenschap inzake de inspectie van de Franstalige scholen in de Rand en de intenties van de minister om over de toepassing van het decreet te gaan onderhandelen met de Franse Gemeenschap	8
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de invoering van een master in de Specialistische Geneeskunde aan de Vlaamse universiteiten	15
Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werking van het Lucernacollege	20
Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over drugspreventie bij jongeren	26
Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toenemende agressiviteit bij peuters en kleuters in het Vlaamse basisonderwijs	29
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het examen tweede taal voor onderwijzers in Brussel	31

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Vraag om uitleg van mevrouw Liesbeth Homans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de registratie van etnische afkomst in het onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mijnheer de minister, in een Belgabericht van 25 oktober hebt u gezegd dat u betere gegevens wilt krijgen over het onderscheid tussen allochtone en autochtone leerlingen. U zegt dat er een gericht beleid mogelijk moet zijn voor de leerachterstand. Bestaande gegevens maken alleen een onderscheid tussen Belgische en niet-Belgische leerlingen. Tussen de leerlingen met Belgische nationaliteit zitten uiteraard heel wat leerlingen van vreemde afkomst. Concreet pleit u daarom voor het registreren van de etnische afkomst.

Mijnheer de minister, hoe omschrijft u het begrip ‘etnische afkomst’? Welke criteria gaat u hanteren om de etnische afkomst vast te stellen? Gaat u bijvoorbeeld rekening houden met de geboorteplaats van de ouders of grootouders? Gaat u rekening houden met de taal die thuis gesproken wordt? Hoe zal de registratie concreet gebeuren?

Kan een dergelijke registratie vandaag eigenlijk wettelijk gebeuren? Hoe gaat u de gegevens verwerken? Welke instantie zal dat doen? Wie zal er toegang toe hebben? Hoe gaat u het registreren van etnische afkomst omzetten in uw beleid? Gaat u daaraan bijvoorbeeld een hogere financiering koppelen? Gaat u meer ondersteuning geven als er meer studenten met een verschillende etnische afkomst zijn? Zullen zij die geregistreerd zijn het resultaat voelen?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: De vraag van mevrouw Homans is erg interessant en boeiend. Mijnheer de minister, waarom acht u het nodig om de etnische afkomst als bijkomend criterium te hanteren? We hanteren al criteria van Gelijke Onderwijskansen (GOK). Met die GOK-kenmerken kun je perfect de sociaaleconomische achtergrond van de leerling achterhalen. Men noteert daarin onder andere het hoogst behaalde diploma van de moeder. Andere informatie is het feit of je al dan niet een Belgische identiteitskaart hebt. Waarom denkt u dat u bijkomende informatie nodig hebt en waartoe zal die dienen?

Ik wil er vanuit mijn fractie voor waarschuwen om dergelijke kenmerken mee te nemen. Dat kan heel gevaarlijk zijn. Eerst en vooral is er de discussie over de definitie, en dan is er nog de vraag wat er het belang van kan zijn te weten van welke etnische afkomst iemand is. Wij zijn ook benieuwd hoe u de registratie van deze informatie zult omzetten in beleid.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: De Universiteit Hasselt en de XIOS Hogeschool Limburg hielden in november 2007 al een studiedag over allochtonen en onderwijs. Beide instellingen houden al enkele jaren cijfers bij van hun allochtone studenten. Blijkbaar hanteren de twee instellingen een andere norm voor het tellen van die allochtone studenten.

Naar aanleiding van die studiedag heb ik toen een schriftelijke vraag gesteld waarin ik vroeg naar de definitie van allochtoon en de criteria. De minister heeft me toen geantwoord dat hij voorstander was van een registratie op overheidsniveau, maar enkel als we tot een sluitende definitie zouden komen en er een uniform systeem zou kunnen worden gehanteerd in verschillende beleidsdomeinen. Is men al gekomen tot die sluitende definitie, mijnheer de minister? Hoe ver staat men met dat uniforme systeem?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de minister, ik ben heel benieuwd wat u wilt aantonen met een onderzoek naar allochtone en autochtone leerlingen. Ik zie er eerlijk gezegd het nut niet van in. Zou u de resultaten van dat onderzoek gebruiken als een criterium bij inschrijving

of inschrijvingsvoorrecht? Gaat u dat opnieuw in het algemene debat gooien dat u geopend hebt over de kwaliteit van het onderwijs in steden met een grote concentratie aan migrantenleerlingen?

Hebt u het dan weer over talenkennis? Dat lijkt me toch voor een groot deel los te staan van de etnische afkomst. Ik weet dat de talenkennis enkel achteruit is gegaan in Vlaanderen, toch zeker het begrip en de grondige kennis van de moedertaal. Dat lijkt me aan andere facetten te liggen. Ik hoop dat u de etnische afkomst van kinderen niet zult gebruiken als criterium of als uitgangspunt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp de opmerking van de mensen van Open Vld niet zo goed. De vorige legislatuur is er op federaal niveau met instemming van Open Vld een poging gedaan om te komen tot beleidsoverschrijdende registratie of op zijn minst een systeem waardoor je weet waar mensen vandaan komen. Het principe is: meten is weten.

In het onderwijs, net als op de arbeidsmarkt, worden heel vaak stellingen geponeerd waarbij men er intuïtief van uitgaat dat het zo is. Gisteravond heb ik in het tv-programma Volt ook gezegd dat mensen vaak de indruk hebben dat er meer kinderen van allochtone afkomst naar het buitengewoon secundair onderwijs gaan. Alleen weet niemand of dat zo is, over hoeveel kinderen het gaat, of het verspreid is over scholen. We hebben het over achterstand, maar we weten het niet. Elk land dat serieus met immigratie omgaat, brengt dat in kaart, om het beleid aan te passen. Mijn bedoeling is om die schandalige achterstand weg te werken. Dat is belangrijk voor de samenleving als geheel.

Al die individuele talenten gaan nu verloren. Kijken we maar naar Brussel: we weten nu al dat daar elk jaar duizenden kinderen van twaalf jaar over zes jaar voor de rest van hun leven werkloos zullen zijn. Dat is een grote schande. Ik leg me daar niet bij neer. Ik wil methodes zoeken om na te gaan hoe we daar iets aan kunnen doen. Dat is inderdaad niet zo evident. Het gaat er niet om te vertrekken vanuit etnie, het gaat er gewoon over beter te kunnen volgen en specifieke extra maatregelen te kunnen nemen om een totale inschakeling in de samenleving te bewerkstelligen, die iedereen ten goede komt.

Op zich is dat eigenlijk niet nieuw. De voorbije jaren hebben we bijna op het punt gestaan om een eensgezinde definitie te hebben, over beleidsoverschrijdende domeinen. Dat werd dan geïnitieerd vanuit Werk, op federaal niveau. De diverse overheden in dit land hebben er echter geen akkoord over kunnen vinden.

De definitie van etnische afkomst is niet zo evident. Mijn voorganger, minister Van Brempt, heeft trouwens al eens het initiatief genomen om een mogelijke definitie en registratiemethodiek te vinden. Er is een expertengroep bij elkaar gekomen. Blijkbaar was het niet evident om tot één unieke, definitieve registratiemethodiek te komen die voor alle beleidsdomeinen bruikbaar is. Er zijn veel definities mogelijk. Bij diverse definities wordt uitgegaan van het concept 'nationaliteit van de ouders of de grootouders'. Dan zou een allochtoon iemand zijn die zelf geen nationaliteit heeft uit een van de landen van de Europese Unie, of die minstens één ouder of twee grootouders heeft die een nationaliteit hebben buiten de Europese Unie. Dat is de definitie die het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité (VESOC) nu al hanteert. Dus ook dat bestaat momenteel al.

Het kan interessant zijn om met een geboortelandcriterium te werken. In Nederland wordt een allochtoon gedefinieerd als iemand van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. De vraag die natuurlijk rijst, en waarnaar we nog verder onderzoek moeten doen, is of dat kan en of we daar iedereen voldoende mee in kaart kunnen brengen. Zo kennen we bijvoorbeeld de nationaliteit van leerlingen: die zit in de leerlingendatabank van het ministerie. De nationaliteit van ouders en grootouders kennen we echter niet. Het gaat dan vooral over het determineren van de geboorteplaats. Iemand van Marokkaanse afkomst kan immers perfect Belg zijn. Daar is geen enkel probleem. We willen wel weten of hij van Marokkaanse

afkomst is. Hier is de afkomst relevant, en niet zozeer het begrip 'nationaliteit'. Als dit dan wordt gekoppeld aan de nationaliteit of de geboorteplaats van een ouder of grootouder, kunnen we nuanceren.

Het is dus gewoon onze bedoeling om nog meer gerichte maatregelen te kunnen nemen om allochtone kinderen of nieuwe Vlamingen die het moeilijk hebben in onze samenleving, in het onderwijs, nog beter te kunnen helpen en ondersteunen. Het is onze bedoeling het beleid zo nog meer voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen, en eigenlijk uit dat intuïtieve kader te geraken. Mevrouw De Knop, mevrouw Brusseel, dat is iets dat ook mensen van uw partij de voorbije jaren volmondig hebben onderstreept.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mijnheer de voorzitter, ik was eigenlijk ook wat verbaasd door de reactie van Open Vld. We hebben jaren gezegd dat we onze kop in het zand hebben gestoken. Nu willen we er daadwerkelijk iets aan doen, en nu is het weer niet goed. Voor mij is het dus echt niet duidelijk wat Open Vld wil.

Mijn vraag ging inderdaad in de richting van het antwoord van de minister. Ik ben ervan overtuigd dat, willen we een doeltreffend gelijkemansonderwijsbeleid voeren, er rekening moet worden gehouden met de etnische afkomst. Ik heb daarnet al gezegd dat de nationaliteit niet volstaat. Dat iemand de Belgische nationaliteit heeft, betekent niet per se dat hij het Nederlands beheerst. We zijn het er allemaal over eens dat het niet beheersen van het Nederlands kan leiden tot een soort leerachterstand. Ik kijk naar mijn eigen kinderen op school. Ik denk dat we daar allemaal wel mee worden geconfronteerd. We moeten niet alleen pleiten voor een registratie van die etnische afkomst, we moeten dat inderdaad ook koppelen, zoals de minister heeft gezegd, opdat iedereen echt gelijke kansen krijgt en er echt iets kan worden gedaan aan de leerachterstand, die er nu echt wel is.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Het is zeker niet Open Vld die de kop in het zand wil steken: laat dat duidelijk zijn. Helemaal niet. Als ik echter doortrek wat u hebt gezegd, heeft een Marokkaan, een Turk of een Italiaan per definitie een leerachterstand.

Mevrouw Liesbeth Homans: Dat heb ik helemaal niet gezegd.

Mevrouw Irina De Knop: Het komt erop neer. Ik ben daar niet van overtuigd. Ik ben ervan overtuigd dat, naast het behoren tot een etnie, naast iemands moedertaal of afkomst, veel andere factoren doorslaggevend zijn.

Ik ga er wel mee akkoord dat etnische afkomst een van de mogelijke elementen kan zijn in een waaier, om te bepalen in welke risicocategorie iemand terechtkomt. Trouwens, de vorige minister van Onderwijs is toch tot die GOK-criteria gekomen, die ik heel waardevol vind en die al heel veel dingen bevatten, zoals de sociaaleconomische afkomst en het feit dat iemand Belg is of niet-Belg.

Ik ben het ermee eens dat zo niet kan worden gedetecteerd of iemand al een, twee of drie generaties hier woont, maar ik wil gewoon waarschuwen voor het volgende. Het is niet omdat iemand Marokkaan, Turk of Italiaan is, dat hij per definitie een leer- en een taalachterstand heeft.

Minister Pascal Smet: Dat heb ik niet gezegd, mevrouw De Knop.

Mevrouw Irina De Knop: U hebt wel gezegd dat u het wilt weten, om betere acties te kunnen nemen. U hebt het voorbeeld van Brussel aangehaald. U hebt gezegd: we weten allemaal dat er heel veel allochtonen afstuderen zonder een diploma, maar niemand kan in kaart brengen hoe groot het probleem is. Dat zal wel zo zijn, maar wat gaat u dan doen, als u weet dat bijvoorbeeld 80 percent van de jongens en meisjes die niet slagen, allochtoon zijn? En dan? Dan zult u nog altijd een beroep moeten doen op taalondersteuning. Als u wilt weten

of kinderen al dan niet taalzwak zijn, dan kunt u zich perfect richten op de resultaten van het onderwijs, of op toetsen, of dergelijke meer. Wat gaat u doen met dat bijkomende element, als u dat weet? Dat heb ik in uw antwoord toch niet gehoord. U hebt gezegd dat u het wilt weten om bijkomend beter te kunnen inspelen op, enzovoort. Maar wat wilt u precies ondernemen?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik denk dat ik hier in naam van een bepaalde groep kan spreken. Registraties op basis van etnie hebben we nodig. We moeten er wel voor zorgen dat ze niet kunnen worden misbruikt. Het is zo dat het begrip 'allochtone gemeenschap' alle groepen op één hoopje gooit. Als we een zeer specifiek, gericht beleid willen voeren om de bestaande achterstand weg te werken, dan zijn erg concrete en juiste cijfers nodig.

Als we het hebben over cijfers en registraties, dan doemen allerlei spookbeelden op. Ik begrijp dat. Maar ik vertrouw de minister en zijn bedoelingen. Er wordt veel gepraat over sociaal-culturele achterstand van allochtonen en dergelijke. Wel, laten we eens nauwkeurig nagaan hoe het zit. Want zonder de gegevens kunnen we niet efficiënt en doelgericht werken.

Ik heb niet de indruk dat de allochtonen zelf er problemen mee hebben. Dat is belangrijk. Zij noemen zichzelf doorgaans Vlamingen van Turkse afkomst of Vlamingen van Marokkaanse afkomst. Als zij er geen enkel probleem mee hebben om zichzelf te definiëren met een verwijzing naar hun origine, dan zie ik niet in waarom wij daar een probleem zouden moeten van maken en om dat ook als dusdanig te gebruiken bij een registratie – vooral ook omdat die registratie tot doel heeft groepen met achterstand vooruit te helpen. Ik denk dus dat de discussie hier een wending moet krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik volg perfect de redenering van mevrouw Pehlivan. Zij vertrouwt de bedoelingen van de minister, en ik doe dat ook.

Ik begrijp echter ook dat daarover enige ongerustheid ontstaat. Het voorstel om de etnische afkomst te registreren staat niet alleen. Het kwam er op het moment dat de minister het ook had over taaltesten voor zes- en twaalfjarigen en dat minister Bourgeois sprak over inburgeringscertificaten. De medaille heeft twee kanten. Registratie kan helpen om de inburgering te bevorderen en om te remediëren waar nodig. Met meten en weten kan men de situatie van allochtonen verbeteren. Maar we moeten ook erkennen dat een registratie gevaren inhoudt.

Sommigen zouden het niet-slagen voor een taaltest kunnen opvatten als een verbod om niet naar een hoger leerjaar te gaan, of het niet-bezitten van een inburgeringscertificaat als een verbod om te werken of om een woning te huren. Dat is uw bedoeling niet, maar we moeten er bewust van zijn dat dit in onze samenleving het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de minister, u wilt met het opvragen van de cijfers doelgerichter en beter werken. Bedoelt u dan dat het huidige GOK-beleid niet werkt?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wat zult u doen met de onderzoeksresultaten? Gaat u ze zo publiceren? Wat zal de meerwaarde zijn van een opsplitsing van de onderzoeksresultaten per etnie? Mevrouw Pehlivan zegt dat die cijfers nodig zijn, maar wenst dat ze niet misbruikt worden. Hoe wilt u verhinderen dat dit met de gepubliceerde onderzoeksresultaten toch gebeurt?

U zegt dat u vertrekt van de schoolresultaten, en u zegt dat ze vaker in het buitengewoon onderwijs zitten. Eigenlijk vertrekt u van een vooroordeel: dat het succes op school afhangt van de afkomst. Er is echter wetenschappelijk aangetoond dat schoolsuccessen afhankelijk zijn van de sociaaleconomische thuissituatie. Migranten verkeren in een slechte sociaaleconomische positie, omdat de afgelopen decennia een slecht integratiebeleid is gevoerd. Het gaat dus over de sociaaleconomische situatie, en niet over de etnische afkomst. Ik vind het een schandelijke zaak dat we in 2009 de etnische afkomst van kinderen zullen nagaan. We hebben echt de geschiedenis van de twintigste eeuw niet goed begrepen.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, weten de collega's dat nu al cijfers in scholen worden opgevraagd over sociaaleconomische taalachtergronden van kinderen die niet worden gebruikt om gepubliceerd te worden, maar wel om te bepalen welke noden die school en die kinderen hebben? Ik wil er verder aan herinneren dat sinds de vorige legislatuur het spreken van een thuistaal die niet het Nederlands is, een van de GOK-kenmerken is.

Voor mijn volgende punt ga ik misschien kort door de bocht. In ons land vertelt wat er op de identiteitskaart staat niets over de kennis van de taal. In andere landen moet men wel eerst een inburgeringstraject doorlopen – en ik gebruik met opzet de woorden 'cursus' of 'examens' niet – voor de erkenning van de nationaliteit. We zijn op dit moment dus wel genooddaakt om terug te grijpen naar deze elementen van de geboorteplaats van moeder, vader of de andere indicaties van de minister. Dit heeft – dat kunt u niet ontkennen – een sociaaleconomische finaliteit. Dat is niet alleen zo bij autochtonen, ook bij allochtonen is dat altijd een indicatie geweest.

De thuistaal "niet Nederlands" is een element van mogelijke – ik benadruk: mogelijke – achterstand. Ik zeg niet dat er achterstand is, maar het is een risicogroep. Cijfers dienen niet om in kranten te worden gepubliceerd, maar wel om een beleid op maat te voeren. Ik vind dat al onze kinderen en jongeren dat verdienen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer Van Dijk, u zegt zelf dat de thuistaal "niet Nederlands" een GOK-criterium is. Hetzelfde geldt voor de sociaaleconomische achtergrond. Als u die twee factoren kent, waarom moeten we dan ook nog de etnie kennen? Dat is voor mij een fundamentele vraag.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zou aan de twee dames van Open Vld willen vragen om niet systematisch mijn woorden te verdraaien. Ik heb dat hier al een paar keer meegemaakt. Als ik een antwoord geef, geeft u daar een draai aan en zegt u dingen die ik niet heb gezegd.

U hebt bijna letterlijk gezegd, mevrouw De Knop, dat ik zou gezegd hebben dat een Marokkaan per definitie een leerachterstand zou hebben. Dat heb ik niet gezegd! Als u zou luisteren naar wat ik zeg, dan zou u gehoord hebben dat ik gezegd heb dat veel van die zaken "worden gezegd in de samenleving".

Men zegt dat er meer Marokkaanse kinderen of jongeren worden doorgestuurd naar het buitengewoon secundair onderwijs. Men stelt vast dat er bij Marokkaanse jongens een grotere leerachterstand is. Zulke beweringen verschijnen als 'waar' in de kranten. De mensen zeggen dat. Maar klopt dat? Is dat juist of niet? Is het niet juist, dan moet men ermee stoppen. Is het wel juist, dan moeten we een tandje bijsteken om die achterstand weg te werken. Dat is mijn bedoeling. Natuurlijk gaan we niet zeggen: het gaat om dat kind, met die naam, van die afkomst. Dat soort gegevens wordt geanonimiseerd. Nogmaals, Open Vld is het op federaal niveau en was het op regionaal niveau in de afgelopen jaren daarmee eens. *(Opmerking van mevrouw Irina De Knop)*

U moet niet zo knikken. U werkte bij uw goede vriend in Brussel toen we dat besproken hebben in de Brusselse regering. Open Vld stemde daarmee in. De enige reden waarom we nog niet één definitie hebben, is omdat één PS-lid in Brussel dwars ligt. Verder ging iedereen akkoord. Dit is de beste manier om die groep beter in kaart te brengen. Dat is onze bedoeling. We willen geen rapporten schrijven en bulletins maken, maar het probleem oplossen. In Nederland doet men dat ook zo. Open Vld huurt toch ook regelmatig Marion Van San in in verband met criminaliteitscijfers. In Nederland doet men dat voortdurend om een meer gericht beleid te kunnen voeren, en niet om te stigmatiseren. Misschien wordt er vandaag zelfs ten dele ten onrechte gestigmatiseerd, maar ik denk het niet. Zulke cijfers kunnen een sterke wake up-call betekenen voor onze samenleving. Ik ben ervan overtuigd dat dat kan.

Natuurlijk moeten we dan een goede definitie vinden en zorgzaam omgaan met de cijfers. Ik begrijp de sprekers die dat benadrukken. Er mogen geen verkeerde linken worden gelegd. Het is niet omdat iets verkeerd zou kunnen worden gebruikt, dat we dat niet moeten doen, want dan moeten we veel zaken nalaten. Als ik me niet vergis – maar ik ga het nakijken, want ik twijfel op dit moment – heeft het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding ooit gesuggereerd om het te doen en was het betrokken bij de oefening. Het heeft dus wel enige relevantie om ons beleid nog effectiever te maken op het terrein.

U vraagt of het GOK-beleid gefaald heeft. Ik denk dat alles beter kan, dat is altijd zo, maar dankzij het GOK-beleid zijn al heel veel inspanningen gebeurd en is er al heel wat meer geld naar de scholen gegaan. U weet dat in de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 staat dat we het GOK-beleid, het inschrijvingsrecht en de aanmeldingsprocedure, gaan evalueren. Dan zien we wel wat de doelstellingen waren en wat daarvan terecht is gekomen.

Tot slot, het is helemaal niet mijn bedoeling die link te leggen. Ik heb ook nooit gezegd dat iemand van Marokkaanse afkomst per definitie dommer zal zijn dan mevrouw De Knop. Dat heb ik helemaal niet gezegd! Ik wil alleen de gegevens kennen. Daar kunt u toch niet tegen zijn? Wie met integratie bezig is, zal dat bevestigen. We moeten uiteraard voorzichtig te werk gaan. Andere immigratielanden doen dat ook. Ik begrijp uw standpunt niet. Volgens mij is dat niet het standpunt van Open Vld.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Ik dank u nogmaals voor uw antwoord, mijnheer de minister. Het was niet mijn bedoeling hier zo'n commotie te veroorzaken en dan nog in een commissie waar ik geen vast lid van ben.

Ik wil nog eens benadrukken dat ik het helemaal niet fijn vind dat mij woorden in de mond worden gelegd die ik niet heb uitgesproken. Zoals minister Smet zegt, heb ik ook niet gezegd dat allochtone leerlingen per definitie een leerachterstand hebben. Zoals de heer Van Dijck zegt, denk ik dat het een risicogroep is. We moeten daar realistisch in zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over zijn recente uitlatingen inzake het decreet met betrekking tot het faciliteitenonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de blijvende inmenging van de Franse Gemeenschap inzake de inspectie van de Franstalige scholen in de Rand en de intenties van de minister om over de toepassing van het decreet te gaan onderhandelen met de Franse Gemeenschap

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal het kort houden, maar ik wil toch even uitleggen dat ik deze vraag stel naar aanleiding van de stemming in de plenaire vergadering van het zogenaamde Faciliteitsdecreet. Als parlements lid ben ik natuurlijk bekommerd over de verdere uitvoering en de afwikkeling ervan. Over dat decreet is al heel wat verschenen en dat heeft allemaal relevantie, maar ik vind bijzonder belangrijk wat er met betrekking tot dit onderwerp in het parlement wordt gezegd en wat er vervolgens ook in de verslaggeving van het parlement ter zake genotuleerd staat.

Het is inderdaad zo dat dit een decreet is dat de nodige onrust wekt. Wij worden daar aan onze kant, in de Vlaamse media, niet zo mee geconfronteerd, maar in Franstalig België wordt er van alles geschreven over dat decreet. Mijnheer de minister, ondertussen hebt ook u een aantal inspanningen gedaan. Zo bent u op bezoek geweest bij de Franse Gemeenschap om tekst en uitleg te geven, en in die optiek ben ik geïnteresseerd om in de openbaarheid – ik zei bijna “de beslotenheid” – van deze commissie te weten te komen hoe het nu verder moet.

Enige ongerustheid had ik wel, toen ik in de kranten onder meer las dat het decreet “niet blind” en “niet onmiddellijk” zou worden toegepast. Ik wens alleen maar mee te geven dat een decreet een decreet is, en dat ook in dit decreet, net zoals in het decreet Basisonderwijs, timingen werden genotuleerd. Het decreet Faciliteitenonderwijs is een interpretatief decreet dat stelt hoe het decreet Basisonderwijs van 1998 moet worden geïnterpreteerd. Het is duidelijk dat in het decreet Basisonderwijs timingen naar voren werden geschoven van erkenningen, van eindtermen, van ontwikkelingsdoelen, van leerplannen en zo meer, en dat het aan scholen wel degelijk een tijdspad geeft om met het een en ander in orde te zijn.

Mijnheer de minister, ik kreeg graag van u een reactie op verklaringen die hierop werden gegeven.

Ik weet dat niet naar intenties mag worden gepeild, maar ik meen dat we hier niet over intenties spreken, het gaat wel degelijk over de functie die u als lid van de uitvoerende macht bekleedt om dit decreet in de praktijk om te zetten. Welke paden moeten worden bewandeld om dit decreet ook ingang te doen vinden?

Een bijkomende vraag, die niet in mijn schriftelijke versie staat, is of u er zicht op hebt of de Franse Gemeenschap al daadwerkelijk de stap naar het Grondwettelijk Hof heeft gezet. Is dat zo? Ik meen dat ze de stap nog niet ondernomen heeft, maar ik wil hierover ten aanzien van de collega's nog meegeven dat ik er op zich geen enkel probleem mee zou hebben indien de Franse Gemeenschap naar het Grondwettelijk Hof stapt. De finaliteit van dit decreet is immers ook om uitsluitel te krijgen over wie bevoegd is.

Ik onderstreep dat dit geen detail is in een of ander communautair opbod. Dit gaat over de fundamente van onze federale staat en over het erkennen van het territorialiteitsprincipe en dus over het al dan niet samenleven in dit land. Ik kijk eigenlijk uit naar een uitspraak van het Grondwettelijk Hof dienaangaande. Hoe stelt het Grondwettelijk Hof zich op tegenover de onderbouwing van het decreet, waar wij toch heel wat tijd en energie in gestoken hebben? Het is als het ware een casus die zou kunnen tellen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil me verontschuldigen dat ik deze vraag vorige week niet kon stellen, het was een geval van overmacht. Ik stel niet graag een vraag uit, maar ik kon niet anders. Ik wil me daar toch voor verontschuldigen, want wij hebben graag dat ministers naar het parlement komen en ik neem aan dat ministers ook graag hebben dat de parlementsleden hier zijn om hun vraag te stellen.

Mijnheer de minister, ik zou me willen aansluiten bij de vraag van de heer Van Dijk. Dat de goedkeuring van dit decreet aan Franstalige kant nogal wat commotie met zich zou meebrengen, stond eigenlijk in de sterren geschreven. Toch weten ook de Franstaligen heel

goed dat dit decreet er gekomen is omdat meer dan tien jaar over en weer gepalaver tussen de diverse ministers van Onderwijs tot niets heeft geleid. Dit decreet is daarvan het resultaat. De Franstaligen wisten ook dat dit decreet er zou komen, alleen hadden ze misschien gedacht dat ook deze keer het Vlaams Parlement, de Vlaamse overheid en de Vlaamse Regering dit er niet door zouden drukken. Misschien is dat voor een keer de grote verwondering geweest: dat het decreet-Van Dijk alsnog werd goedgekeurd.

Hoe moet het nu verder met dit decreet? Aan Franstalige kant hebben we verklaringen gehoord, onder meer van de voorzitter van de Parti Socialiste. In *Le Soir* van 29 oktober zegt hij: “L’instruction francophone continue.” Het is een partijvoorzitter die dat zegt, maar er is ook een debat geweest in het parlement van de Franse Gemeenschap op 28 oktober. Daar heeft de Franstalige minister van Onderwijs gezegd dat ze geen enkele instructie heeft gegeven om waar oorspronkelijk in was voorzien te wijzigen, dus om te stoppen met de inspectie vanuit de Franse Gemeenschap. Dat is toch een relevante verklaring van de bevoegde minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap.

Mijnheer de minister, uit het debat in de Franse Gemeenschapsraad onthouden we dat de Franstalige minister van Onderwijs opnieuw met u moet onderhandelen over de pedagogische inspectie zelf. Vicepremier Vanhengel van Open Vld heeft op 1 november in een televisiedebat op RTL de minister opgeroepen om de uitvoering van dit decreet op te schorten. Het is vrij merkwaardig dat een federale minister oproept om een decreet dat hier is goedgekeurd, op te schorten, niet uit te voeren en erover te onderhandelen. Ik zie niet in hoe men kan onderhandelen over de inhoud van een decreet dat is goedgekeurd.

Mijnheer de minister, we zijn ook verontrust door bepaalde berichten in de pers. We stelden en stellen ons vragen over uw wil om dit decreet effectief uit te voeren zoals het is goedgekeurd. Ik verwijs naar een interview dat u op 6 november 2009 hebt gegeven aan *Le Soir*. Enerzijds zegt u dat u de uitvoering niet onmiddellijk en niet blind gaat doen. Daar kan ik nog inkomen, want het schooljaar is nu bezig, we moeten zien hoe dat effectief gebeurt. Maar u hebt ook gezegd: “Je ne suis pas opposé à ce qu’elles” – de scholen dus – “gardent leur centre PMS francophone.”

U zegt dus dat u er niet tegen bent dat ze blijven waar ze zijn, wat de leerlingenbegeleiding betreft. Nochtans is het decreet bijzonder duidelijk. In artikel 2 worden de implicaties van het artikel opgesomd. Ik citeer artikel 2, ten vierde: “Een beleidscontract of een beleidsplan hebben met een Vlaams Centrum voor Leerlingenbegeleiding, gefinancierd of gesubsidieerd krachtens het decreet van 1 december 1998 betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding.” Dat is een van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor erkenning en subsidiëring. Daar komt het op neer, los van de eindtermen en andere voorwaarden.

Mijnheer de minister, misschien kunt u dit citaat nadien even toelichten. Als u zegt dat ze gerust bij een Franstalig PMS kunnen blijven, dan handelt u in strijd met het decreet dat we hier op 21 oktober hebben goedgekeurd. Iets verder in het interview zegt u: “Nous n’imposerons rien, nous allons négocier.” Zo staat het er. Als de vraag is of die scholen de leerplannen van het Nederlandstalig onderwijs zullen moeten volgen, dan zegt u dat onze scholen veel autonomie hebben enzovoort. U zegt dat u niets gaat opleggen, maar dat u daarover gaat onderhandelen. Mijnheer de minister, wat bedoelt u daarmee? Kunt u ons dat uitleggen?

Op de vraag of de betaalvereisten die worden opgelegd aan de leerkrachten van het basisonderwijs in de Rand zullen worden versterkt, antwoordt u: “C’est une crainte injustifiée de leur part. Nous n’avons aucune mauvaise intention.” U zegt dus: het is ongerechtvaardigde vrees, we hebben geen enkele slechte intentie. Hier is geen sprake van al dan niet een slechte intentie hebben. Leerkrachten in het gemeentelijk basisonderwijs worden beschouwd als ambtenaren en zijn bijgevolg onderhevig aan de taalwetgeving, niet alleen in onderwijszaken, maar als ambtenaar in bestuurszaken.

In het verleden werden veel benoemingen in faciliteitengemeenten, onder meer in Wezembeek-Oppem, vernietigd door toenmalig Vlaams minister Van den Bossche van Binnenlandse Aangelegenheden, op basis van het feit dat ze geen bewijs van voldoende kennis van de tweede taal konden voorleggen. Dat wordt niet vereist door de taalwetgeving inzake onderwijs, maar wel door de taalwetgeving inzake bestuurszaken. Ze zijn ambtenaar.

Mijnheer de minister, het maakt ons een beetje ongerust dat u zegt dat het decreet wel is goedgekeurd, maar dat er zowel aan de inhoud als aan de timing nog zou kunnen worden gemorreld. Het decreet is het decreet. Het moest normaal in werking treden op 1 september 2009. Door de belangenconflicten kon dat natuurlijk niet meer. Men heeft het ook niet geamendeerd. Als minister kunt u dat ook niet amenderen. Wat is de situatie op dit moment?

Mijnheer de minister, een paar van mijn vragen zijn intussen misschien een beetje achterhaald, maar dit is toch eerder een algemene vraag naar de stand van zaken. Wat is uw oordeel over de intentie tot het voortzetten van de Franstalige pedagogische inspectie in de Franstalige scholen in de Rand? Hebt u daarover al een gesprek gehad met uw collega, zoals dat gevraagd is? Zo ja, welk standpunt hebt u daar ingenomen? Wat was de afloop van uw gesprek met het parlement van de Franse Gemeenschap? Hoe en wanneer ziet u de implementatie van dit decreet gebeuren?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, collega's, het interview dat in Le Soir gepubliceerd is, is een correcte weergave van wat ik gezegd heb, op enkele nuances na. En soms zijn nuances natuurlijk wel belangrijk als je een tekst neerschrijft.

Ik ben inderdaad naar het parlement van de Franse Gemeenschap gegaan, om de doodeenvoudige reden dat ik in de Franstalige pers heb vastgesteld dat die over het decreet allerlei dingen schreef en zei die gewoon niet kloppen met de werkelijkheid. Het leek mij belangrijk om als Vlaams minister bij de collega's aan de overkant te gaan uitleggen wat er nu precies is goedgekeurd. Sommigen proberen dat decreet, om politieke redenen, te diaboliseren en stellen het voor alsof die scholen van de ene dag op de andere Nederlandstalige scholen moeten worden waar men geen Frans meer kan spreken, dat alles gaat veranderen in die scholen, dat de leerlingen plots andere cursussen en andere boeken gaan krijgen enzovoort. Men stelt het kortom voor alsof plots alles zal veranderen in het leven van die mensen en dat er een einde zal komen aan hun geluk. Dat is zo'n beetje het idee dat sommigen de wereld wilden insturen. Ik vond het belangrijk om dat te corrigeren en te zeggen waarover het werkelijk gaat.

Laat mij als inleidende verklaring ook meteen zeggen dat ik absoluut niet akkoord ga met de heer Vanhengel en sommige leden van het parlement van de Franse Gemeenschap, die zeiden dat ik als minister dat decreet kan opschorten.

De heer Kris Van Dijck: Ecolo vroeg zelfs om het te 'vergeten te publiceren'. Met betrekking tot BHV dreigen ze daar ook mee.

Minister Pascal Smet: Dat zijn zaken waar ik absoluut niet mee akkoord ga. In een rechtsstaat is het nogal evident dat, wanneer een parlement een decreet of een wet goedkeurt, een minister dat ook uitvoert. Laat er geen enkele twijfel over bestaan dat ik dat ook zal doen. Ik zal u zo dadelijk aantonen dat we daar eigenlijk zelfs al mee begonnen zijn.

Ik ben, voor alle duidelijkheid, ook niet naar het parlement van de Franse Gemeenschap gegaan om daar te onderhandelen, of zelfs niet om het decreet te gaan rechtvaardigen. Dat heb ik hun ook duidelijk gezegd. Ik ben naar daar gegaan om uitleg te geven en om het kader duidelijk te schetsen.

Ik heb mijn Franstalige collega daarover nog niet gesproken. Blijkbaar is er een probleem om een geschikte datum te vinden. Ik kan dat ook alleen maar vaststellen. Hij was nochtans wel aanwezig in het parlement van de Franse Gemeenschap. We hebben daar in elk geval nog

geen bilaterale contacten over gehad. Het is trouwens ook niet de bedoeling van die bilaterale contacten om onderhandelingen te beginnen. Wat ik wel wil doen, is met hen de overgang bespreken. Dat kunt u toch niemand kwalijk nemen? Men moet van een bepaalde situatie naar een andere situatie overgaan. Daarover spreken, dat is wat men onder redelijke mensen doet.

Zoals ik ook in het interview heb gezegd, willen we dat niet blind van de ene dag op de andere toepassen. Op grond van ons decreet kunnen we dat ook niet van de ene dag op de andere doen. Je moet scholen de tijd en de gelegenheid geven om bijvoorbeeld een leerplan in te dienen. Scholen kunnen ook een afwijking van de eindtermen aanvragen. Dat wou ik ook heel duidelijk maken aan de Franstalige publieke opinie. Het kan sowieso niet van de ene op de andere dag veranderen, omdat er in een overgang voorzien is.

Daarom heb ik in het interview ook verwezen naar de Steinerschool. We hebben in Vlaanderen op dit moment al scholen die afwijkingen op de eindtermen hebben gevraagd. Die procedure kan en zal wellicht ook gebruikt worden voor de scholen in de faciliteitengemeenten. U weet echter ook dat dat niet vrijblijvend is, en dat het uiteindelijk het Vlaams Parlement is dat beslist over de gelijkwaardigheid van de alternatieve doelen die deze scholen indienen, nadat mijn inspectie en de commissie van externe experts een advies hebben gegeven over de gelijkwaardigheid. In het voorliggende geval zullen de eindtermen voor Nederlands en Frans sowieso moeten afwijken, omdat de situatie anders is.

Het verhaal van het CLB is genuanceerd. Ik heb gewezen op de verplichting om een basiscontract te sluiten met een Nederlandstalig CLB. Dat is wat ons decreet zegt. Ik heb het advies van mijn mensen gevolgd, ik heb in dezen geen eigen mening. Ik heb de juridische interpretatie zoals ze overal in Vlaanderen gebruikelijk is, ook toegepast op de scholen in de Rand. Het is belangrijk dat we dat doen. Men heeft mij heel duidelijk gezegd dat elke school verplicht is om een beleidscontract te sluiten met een Nederlandstalig CLB. Er moet dus een minimale samenwerking zijn met een CLB wat betreft de verplichte opdrachten. En die verplichte opdrachten zijn: de vaccinaties, de profylactische maatregelen bij besmettelijke ziekten en de leerplichtbegeleiding bij problematische afwezigheden. Ook de spijbelproblematiek zit in dat kader. Alles wat een CLB daarnaast nog aanbiedt, is facultatief en vraaggestuurd. Men kan dat dus afspreken met een CLB, maar men is daar niet toe verplicht.

Omdat je met Franstalige scholen zit, is de kennis bij onze CLB's niet altijd aanwezig, laten we eerlijk zijn. Die signalen krijgen we ook van de Nederlandstalige CLB's. Voor die kinderen zou het niet slecht zijn dat ze op andere domeinen met eender welke instelling kunnen samenwerken. En daarom kunnen ze met Franstalige PMS-centra blijven samenwerken. Niets belet een school in Vlaanderen om met een Franstalig PMS samen te werken, zolang ze dat maar in het Nederlands aanbieden. Dat kan. Het gaat hier over dienstverlening. Maar dat gebeurt niet omdat het anders is op het Vlaamse grondgebied.

Het is niet nieuw. In de bemiddeling met deze scholen in 2006 is het al meegedeeld door het departement Onderwijs aan de betrokken scholen. Ze moeten een contract afsluiten met een Vlaams CLB voor de basisopdrachten. Voor extra dienstverlening kunnen ze een beroep doen op een Franstalig PMS. Als ik het goed heb, zou dat eigenlijk ook wel wat Nederlandstalige CLB's uitkomen.

Over de taal is geen discussie mogelijk. De taalwetgeving wordt toegepast. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bestuurstaalwetgeving en onderwijstaalwetgeving. Als het departement of de inspectie met de scholen communiceert, gebeurt dat in het Nederlands. Het rapport zal in het Nederlands worden opgesteld. Maar als de inspectie naar de school gaat en ter plekke praat met een leerling, een ouder en eventueel een leerkracht – daarover kun je nog discussiëren –, zal het in het Frans zijn.

Over de taalkennis van de leerkrachten is geen discussie: ze moeten voldoen aan de taalwetgeving en dus Nederlands kennen. Dat is bevestigd door een arrest van het

Grondwettelijk Hof in 2006: leerkrachten van basisscholen in de Rand moeten het Nederlands machtig zijn. Als ik me niet vergis, kon u in het Belgisch Staatsblad lezen dat er een decreet is goedgekeurd om de bewijzen voor die kennis van het Nederlands te versoepelen. Je kunt op andere manieren aantonen dat je voldoende kennis van het Nederlands hebt, in het kader van de Europese schaal van taalvaardigheid.

Daar komen we niet aan. Dat blijft zo. De ouders en leerlingen communiceren dus in het Frans met de inspecteurs. Dat is logisch. Maar alle officiële en bestuursmatige zaken gebeuren in het Nederlands.

Hoe wordt het decreet uitgevoerd? De bemiddeling met betrekking tot de CLB-begeleiding loopt. Ik heb die op geen enkel moment stopgezet. Men probeert die scholen te overtuigen om dat te doen. We wachten nu nog even, maar niet te lang, om te kijken of de scholen contact opnemen met ons. We zullen nog twee weken wachten. Zo niet zal ik een brief sturen naar de scholen om te zeggen: het Vlaams Parlement heeft op die datum een decreet goedgekeurd dat dit en dit betekent. Dit is de procedure om daaraan iets te doen. Ik wil u vragen om contact op te nemen met het departement om de verplichtingen van het decreet te kunnen nakomen.

Ik zal dat niet op de lange baan schuiven, maar de scholen moeten wel een redelijke termijn krijgen om spontaan te reageren. Die redelijke termijn is bijna voorbij. Daarna stuur ik een brief waarin ik alles uitleg over de eindtermen en het leerplan.

Of de scholen al of niet op de einddoelen van het Franstalige basisonderwijs, de ‘socles de compétences’, kunnen blijven werken, hangt af van de mate waarin die overeenstemmen met onze eindtermen. Er moet dus een stand van zaken worden opgesteld. Dat is de eerste stap, die we de komende weken en maanden moeten aanvatten.

We doen het dus in twee fasen. Vrij snel maken we een stand van zaken en wijzen we de scholen via een brief op hun plichten als ze niet spontaan contact opnemen. En daarna zullen we zien hoe we samen met de onderwijsinspectie voor de scholen een plan kunnen opstellen.

De inspectie zal niet onmiddellijk naar die scholen gaan. Ze moeten eerst een afwijking van de eindtermen aanvragen of eventueel een leerplan indienen. Dat moet worden geadviseerd en pas dan treedt de inspectie op. Mijn bedoeling is wel om al die stappen nauwgezet op te volgen.

Wat is de rol van het Grondwettelijk Hof? Toen ik in het parlement van de Franse Gemeenschap was, heeft iedereen daar gezegd dat ze beroep zouden aantekenen. Ik neem aan dat ze dat zullen doen. Bij mijn weten is het nog niet gebeurd. Het decreet is ook pas op 24 november 2009 in het Belgisch Staatsblad verschenen. Ze hebben nog drie maanden de tijd om een vraag tot schorsing in te dienen en zes maanden voor een annulatie. Ik wacht niet met het schrijven van die brieven tot het Grondwettelijk Hof zich heeft uitgesproken. De bemiddeling met de CLB's loopt. De volgende stappen zullen formeel per brief worden meegedeeld.

Ik zal het decreet uitvoeren. Ik schuif het niet op de lange baan, maar doe niets overhaast. Ik heb in het parlement van de Franse Gemeenschap gemerkt dat de leden bijzonder geïnteresseerd waren in mijn uitleg over de organisatie van ons Vlaams onderwijs, los van de Rand. Er bestond een groot misverstand over de inspecties. Wij doen een audit van de scholen. Wij inspecteren niet de leerkrachten. Dat gebeurt nog wel in het Franstalig onderwijs. Het model van het Vlaams onderwijs wekte interesse op bij de leden van het parlement van de Franse Gemeenschap. Het leek me oprecht.

De heer Kris Van Dijck: Ik moet even glimlachen, mijnheer de minister. U kent de boutade: de boodschapper is soms belangrijker dan de boodschap. Toen u de intentie uitsprak om eens te gaan uitleggen waarover het ging, heb ik u veel succes gewenst. Wij hebben dat tijdens de

belangenconflicten tot driemaal toe gedaan. Dat heeft tot zoveel frustratie geleid dat ik de derde keer mijn kat gestuurd heb.

Mijnheer de minister, u herinnert zich dat Vlaanderen geschrokken is toen twee sporters geschorst zijn. De essentie is dat men verrast is dat het decreet effectief wordt toegepast. Laat dat een boodschap zijn. Ik vraag niet om scholen op droog zaad te zetten, ik vraag wel om te tonen dat het ons menens is. Als men de regels niet naleeft, voldoet men niet aan de subsidiëringsvoorwaarden. Dat moet men goed beseffen. Uw antwoord stemt me tevreden. Ik kan aannemen dat u de scholen even de kans geeft.

De ingangsdatum van het Faciliteitendecreet was 1 september 2009. Er zijn ook andere timingen voor het indienen van leerplannen en dergelijke. Als je die rigoureus toepast, heeft men ook nog ruimschoots de kans om alle verplichtingen na te komen.

De heer Joris Van Hauthem: Bedankt voor uw overzicht, mijnheer de minister. U wacht niet op de deadline voor het aantekenen van beroep bij het Grondwettelijk Hof voor de Franse Gemeenschap. Dat lijkt me nogal logisch. Dat schort sowieso de uitvoering van het decreet niet op. Anders zouden we nog drie of vier jaar kunnen wachten, gesteld dat dat beroep er komt.

U bent naar het parlement van de Franse Gemeenschap geweest. U zegt dat u daar veel interesse merkte. Ik heb echter de reactie van de Franstalige minister gelezen: die was blijkbaar niet onder de indruk.

Minister Pascal Smet: Niet over de problematiek in de Rand, maar wel over de manier waarop het Vlaams onderwijs is georganiseerd.

De heer Joris Van Hauthem: Dat wel. Maar het uitleggen van dit decreet heeft uw collega-minister alsnog niet overtuigd.

Ik heb nog een vraag over de CLB's. U zegt dat u dat hebt laten nagaan. Als ik u goed heb begrepen, komt het erop neer dat welke school dan ook een soort basiscontract moet hebben. Dan gaat het over spijbelen, vaccinaties, problematische afwezigheden en dergelijke meer. Met alles wat daar dan nog bijkomt, doet de school echter eigenlijk wat ze wil.

Minister Pascal Smet: Ze kan een beroep doen op andere instellingen. Bij de vaccinaties, de maatregelen in het geval van een epidemie, de leerlingenbegeleiding, onder meer bij problematische afwezigheden, moeten scholen verplicht een beroep doen op een Nederlandstalig CLB. Wat alle bijkomende dienstverlening van CLB's betreft, kan een school zelf beslissen. Die beslissing zal worden opgenomen in het contract dat ze afsluit met het CLB.

De heer Joris Van Hauthem: Dat wel, maar u of uw mensen leiden daaruit af dat de acht basisscholen in kwestie, los van dat basispakket, waartoe ze verplicht zijn, alsnog een beroep zouden kunnen doen op een Franstalige CLB. Ik heb daar grote vragen bij. Ik vraag me af of dat wel kan. Er wordt dan immers alweer een beroep gedaan op een dienst van de Franse Gemeenschap. Dan zitten we alweer met het territorialiteitsprincipe. Ik vraag me af hoe u de beide rijmt. Het basispakket is daar, en scholen mogen met de rest min of meer doen wat ze willen. U leidt daaruit af dat ze over de taalgrens kunnen gaan, om een beroep te doen op diensten van de Franse Gemeenschap. Mijnheer de minister, u zou dat toch nog eens goed moeten nakijken. Ik vrees dat dit alweer een inbreuk op het territorialiteitsprincipe is.

U stelt dat u niet zult dralen met het implementeren van het decreet. Mogen we daaruit afleiden dat het uw bedoeling is dat decreet vanaf volgend schooljaar, vanaf 1 september 2010 in werking te doen treden? Is dat uw streefdoel? Zegt u dat tegen die datum alles rond moet zijn, omdat de scholen tijd hebben gehad om zich aan te passen aan de nieuwe situatie? Is dat uw streefdoel, of wilt u daar geen timing aan koppelen?

Minister Pascal Smet: Neen, mijn streefdoel is dat we met de scholen zo snel mogelijk in een proces zouden belanden waarbij ze al dan niet de afwijking van die eindtermen

aanvragen, wat hun keuze is, en ze leerplannen opstellen en overmaken. Dan moeten we bekijken of dat voor volgend schooljaar kan worden goedgekeurd. Ik kan en wil me niet vastpinnen op een datum. Het is heel belangrijk dat we dat traject opstarten en dat kunnen doen met die scholen. Als een decreet is gepubliceerd in het Staatsblad, lijkt één maand me een redelijke termijn voor een school om contact op te nemen. Ik denk dat u het daarmee eens kunt zijn. Dan is het 24 december. U bent het er met mij over eens dat we in de kerstvakantie geen brief zullen sturen, maar dat we dat begin volgend jaar doen, als er geen contact is opgenomen. Dan zullen we de reacties zien en de verdere stappen zetten die moeten worden gezet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op*

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de invoering van een master in de Specialistische Geneeskunde aan de Vlaamse universiteiten

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, op 18 en 21 september 2009 werden de besluiten van de Vlaamse Regering van 4 september 2009 gepubliceerd, waarbij de invoering van de master in de Specialistische Geneeskunde aan de vier Vlaamse universiteiten werd goedgekeurd. De Vlaamse Regering heeft deze beslissing genomen na een positief advies van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO).

Daartegen is scherp protest gerezen van het Verbond der Belgische Specialisten (VBS). Het gaat over een materie die over de grenslijn tussen de Belgische en de Vlaamse bevoegdheden gaat. Het VBS vreest dat de beroepsopleiding in de specialistische geneeskunde hierdoor afglijdt tot een theoretische studie, die exclusief in handen van de universiteiten komt, en waarbij de vereiste stages nog enkel aan de universitaire ziekenhuizen kunnen gebeuren, met grote nadelige gevolgen voor de niet-universitaire ziekenhuizen.

De heer Luc Haeck, de voorzitter van de Beroepsvereniging der Belgische Chirurgen, zegt het volgende over die totale academisering, dus over het volledig in handen nemen van die opleiding door de academische ziekenhuizen: “De totale academisering komt als een dief in de nacht. Het brengt de toekomst van de startende specialisten een zware slag toe. De opleiding tot specialist is een beroepsopleiding. Chirurgie leert men aan het bed van de patiënt. Een diagnose stellen, behandelingen instellen en communiceren met de patiënt leert men onder leiding van een stagemester of diens medewerkers. Dit vergt hard werken, zeer veel patiënten zien, behandelen en opvolgen, resultaten beoordelen, discussiëren met collega’s en met andere specialisten en huisartsen.”

In het evaluatieverslag van de NVAO over de Universiteit Antwerpen wordt vastgesteld dat, als gevolg van de invoering van de master-na-masteropleiding in de Specialistische Geneeskunde, het aantal uren dat de arts aan opleiding zal besteden, aan het bijwonen van cursussen en aan het aanleren van vaardigheden, onder meer op het vlak van de communicatie en het management, ten koste gaat van uren voor patiëntgerelateerde zorg. De NVAO stelt zich meermaals de vraag hoe het ‘productiegat’ – een typische NVAO-term die ik heb bijgeleerd – door het wegvallen van een groot aantal praktijken voor de arts-specialist in opleiding, vooral in de niet-academische ziekenhuizen, zal worden opgevangen.

Het probleem zit aan de beide kanten. Er is een daling van de praktijkervaring bij specialisten in opleiding. Aan de andere kant worden ziekenhuizen geconfronteerd met een scherpe daling van het aantal specialisten in opleiding, die inderdaad allerlei diensten kunnen verlenen in het

ziekenhuis. Dat is het fameuze productiegat. Mijnheer de minister, dat is natuurlijk federale materie, met de hele kwestie van de curatieve ziekenzorg. Dat weet ik ook. Anderzijds werken we toch voor het algemeen belang en moeten we bekijken of Vlaamse beslissingen geen negatieve repercussies hebben voor de werking van ziekenhuizen en voor de patiënten, ook die in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, in het licht van het voornoemde had ik graag een antwoord van u gekregen op de volgende vragen. Hebt u overleg gehad met uw collega van Welzijn over de problematiek van dat fameuze productiegat en de wijze waarop dat kan worden opgevangen?

Dreigt er geen te grote academisering van de opleiding van geneesheer-specialist te ontstaan, die toch vooral ingegeven lijkt door een kunstmatige vraag- of behoeftecreatie ten voordele van universiteiten? Acht u het doorlopen van een stage in een universitair ziekenhuis noodzakelijk? Zo ja, waarom? Zullen de artsen in opleiding nog de mogelijkheid hebben om in alle onafhankelijkheid een stage te lopen in een niet-universitair ziekenhuis?

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Eric Tack: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de heer Bouckaert heeft het probleem in zijn algemeenheid geschetst. Ik zou toch nog graag een paar bijkomende opmerkingen formuleren. Een: als mijn informatie juist is, bestaat er nergens een manama in de geneeskunde, behalve ergens in het obscure Roemenië en sinds kort ook voor de huisartsen. Dat laatste is doorgeduwd door de heer De Maeseneer, die een lakei van de universiteiten is.

Twee: volgens dat nieuwe systeem is een manama een algemene opleiding die door alle specialisten moet worden gevolgd, ongeacht welke specialisatie ze later zullen uitoefenen. Die opleiding zal voor iedereen dezelfde zijn: chirurgen, internisten, dermatologen. Er bestaan nochtans vandaag ongeveer vijftig soorten geneesheren: de dertig erkende specialisaties en twintig bijkomende titels. Het is dus zeer de vraag hoe die zeer algemene opleiding de geneesheren ten goede zal komen.

Drie: het gaat over 120 studiepunten, dat is het equivalent van twee voltijdse studie jaren. Vier: zoals de heer Bouckaert al zei, men kan een goede praktijk maar leren door bijzonder veel ervaring op te doen – door bijzonder veel patiënten te zien en daarbij liefst begeleid te worden door iemand die zijn vak goed kent. Zo leert men de stiel. Een nieuw parlementslid kan wel eens een stommitieit vertellen, maar dat is niet zo erg. Maar als een jonge chirurg een fout maakt omdat hij misschien te veel energie heeft moeten wijden aan nutteloze theoretische vakken, dan wil ik geen patiënt van hem zijn.

Vijf: ik vrees dat het systeem de invloed van de beroepsgroep in belangrijke mate zal doen verminderen en de impact ervan op de universitaire opleiding zeer groot, zo niet allesoverheersend zal worden. Ik vang verhalen op over het zuiden van het land, waar een stagemeeester die in de erkenningscommissie zit en lastig doet geen assistenten in opleiding meer toegeschoven krijgt. Integendeel, de erkenningscommissie stuurt zelfs geneesheren in opleiding naar niet-erkende diensten om ze niet aan die te lastige stagemeeester moeten toewijzen. Dat is een voorbeeld van de inmenging van de universiteiten. Zes: inmiddels heeft het syndicaat een verzoekschrift tot nietigverklaring bij de Raad van State ingediend. Wat gebeurt er als die nietigverklaring er komt?

Ten slotte heb ik nog een opmerking. Men zegt me dat er voor dat systeem nog niet in een financiering is voorzien. Ik wil u daarover dus enkele vragen voorleggen. Een: men zegt me dat de hoogte van het inschrijvingsgeld van universiteit tot universiteit verschilt. Klopt dat? Ik hoor bedragen noemen van 80 tot 1000 euro. Twee: in welke mate staat die specialistische opleiding al op punt? Sluit die aan bij de verschillende specialisaties? Drie: wat is de meerwaarde voor de volksgezondheid? Vier: hoe zult u de almacht van de universiteiten beperken? Vijf: hoe zult u garanderen dat de opleidingen tot geneesheer-specialist niet aan

kwaliteit zullen inboeten als de tijd die voor die theoretische opleiding nodig is van de klinische opleiding wordt afgenomen?

De voorzitter: Ik betwijfel of we van de minister mogen verwachten dat hij nu al een uitgebreid antwoord op uw vragen geeft. Misschien is het aangewezen om een verzoek tot het stellen van een vraag in te dienen.

Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij het standpunt dat artsen genoeg tijd moeten krijgen om ervaring op te doen. Ik vertrouw wel in de minister dat hij daar aandacht voor zal opbrengen, want in de beleidsnota ben ik geregeld het woord 'werkplekleren' tegengekomen.

Ik wil hier wel waarschuwen voor het 'productiegat' – de term die de heer Bouckaert gebruikt, of beter, citeert. Ik stel vast dat in de praktijk te veel artsen in opleiding worden gebruikt om het 'productiegat' op te vullen. Ik wil de minister daarom vragen erop toe te zien dat de stages wel degelijk worden gebruikt om een kwalitatieve opleiding aan te bieden, en niet zozeer om het ziekenhuis draaiende te houden. Uiteraard is een gezond evenwicht nodig, maar soms is dat evenwicht zoek, ten nadele van de opleiding.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik vrees dat de heer Bouckaert een en ander erg zwart-wit voorstelt. Ik kan u meedelen dat het proces waarbij de opleidingen van de specialistische geneeskunde worden 'geacademiseerd' al jaren wordt voorbereid. Sommigen en uzelf stellen het een beetje voor alsof dat een daad van een dief in de nacht is. Mijn voorganger heeft hierover al in 2007 publiek stelling ingenomen, ook ten aanzien van vertegenwoordigers van het Verbond der Belgische Beroepsvereniging van Geneesheren-Specialisten (VBS).

Bovendien is het zo dat het toetsingsproces bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) volgens de normale procedure is gebeurd maar uitzonderlijk lang heeft geduurd, precies omdat veel partijen er bij de NVAO op hebben aangedrongen om geraadpleegd te worden. Ik kan dus enkel besluiten dat de nacht waarin die dief opereert wel erg veel uren telt.

Ook de inhoudelijke kant van de zaak wordt eenzijdig belicht. Het is natuurlijk niet zo dat onze specialisten in wording alleen nog maar op de universiteitsbanken zullen zitten en hooguit nog eens een blik mogen werpen op de bezigheden in een universitair ziekenhuis. Uiteraard zullen ze ook stage moeten lopen in de privéziekenhuizen en ook daar de stiel leren. De erkenning als manama slaat immers enkel op het academische gedeelte van de specialisatieopleiding: op het gedeelte dat onder de verantwoordelijkheid van de universiteiten valt en ten hoogste 120 studiepunten of twee jaar van het totale specialisatietraject uitmaakt. Het slaat niet op het klinische gedeelte van de specialisatieopleiding. De Vlaamse Regering kan daar overigens niet aan raken, want dat is nog altijd de bevoegdheid van de federale minister van Volksgezondheid.

Met het instrument van stageplaatsen en stageplannen, die goedgekeurd moeten zijn vooraleer een kandidaat-specialist zijn opleiding kan beginnen, kan Volksgezondheid trouwens de hand houden aan de contingentering. Ik moet de federaal verantwoordelijke minister, mevrouw Onkelinx, nog ontmoeten om daarover te praten. In een aangepaste benadering van de contingentering schuilt misschien ook een oplossing voor het eventuele probleem van de 'productie'. Het is in deze context, zoals mijns inziens terecht door mevrouw Deckx is opgemerkt, een bedenkelijk woord.

Het lijkt me ook een bedenkelijke discussie. Ik betwijfel of ik zomaar moet meewerken aan een beleid waarbij zo veel mogelijk goedkope stagiairs worden ingeschakeld om in universitaire en perifere ziekenhuizen gewone klinische opdrachten uit te voeren. Er is mijns

inziens een verschil tussen een kader creëren om toekomstige beoefenaars van een beroep toe te staan geleidelijk een stiel eigen te maken door een inschakeling in de dagelijkse praktijk enerzijds, en zuiver economische overwegingen over het inzetten van zo goedkoop mogelijke menskracht anderzijds.

Ik heb helaas de indruk dat niet iedereen dat onderscheid even duidelijk hanteert. Ook in de medische faculteiten, zouden sommigen die eng-economische overwegingen durven laten doorwegen. Ik ben daar niet naïef in. Het helpt alleszins niet om hierover een zindelijk debat te voeren en eventuele problemen op een correcte manier aan te pakken.

In België bestond geen formele structuur voor de opleiding tot geneesheer-specialist. Er was dus ook geen mogelijkheid tot accreditatie van de opleiding als keurmerk voor voldoende kwaliteit op het vlak van onderwijsinhoud, onderwijsproces, de uitkomst van dit onderwijs of de kwaliteit van de docenten die het proces begeleiden.

Veel meer dan vroeger worden tegenwoordig bepaalde eisen aan de opleiding tot specialist gesteld. Het gaat dan over het formuleren van internationaal vergelijkbare eindtermen, het opstellen van doelmatige en doeltreffende opleidingsprogramma's die op die eindtermen zijn geënt, het ontwerpen en afnemen van adequate toetsen, enzovoort. In die context hebben de medische faculteiten het nuttig en nodig geacht om het academische onderdeel van de specialistenopleiding – het onderdeel waarvoor ze zelf verantwoordelijk zijn – duidelijker en explicieter uit te werken.

Dat neemt niet weg dat ook voor de opleidingen tot arts rekening moet worden gehouden met voorwaarden die in wetten, decreten of Europese richtlijnen zijn vastgesteld en die de toegang tot bepaalde ambten of beroepen reguleren. Instellingen worden daar via de kwaliteitszorg zo nodig op afgerekend. Dat geldt evenzeer in de mate waarin opleidingen erin slagen tegemoet te komen aan de eisen van het beroep. Een opleiding die daar volledig abstractie van maakt, maakt zichzelf overbodig, niet alleen in theorie maar ook in de feiten. In dat geval wordt ze eenvoudigweg niet meer geaccrediteerd en verliest ze haar officiële erkenning. Ons systeem van accreditatie is nu wel voldoende doorgedrongen in de universiteiten. Ik denk niet dat er ook maar één medische faculteit is die haar opleiding en de niet-accreditatie wil riskeren.

Op de gedetailleerde vragen kan ik nu niet antwoorden. Ik ben geen specialist in het inschrijvingsgeld in de specialistische geneeskunde per universiteit. Ik laat u dat nog bezorgen.

De voorzitter: Dat antwoord komt dan niet in het verslag.

De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Dan heeft het een andere kwalificatie. Ik kan mijn vraag over enkele weken opnieuw stellen.

De voorzitter: Of u kunt een schriftelijke vraag indienen.

De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer de minister, de wereld zou er beter uitzien als de curatieve ziektezorg ook Vlaams was. Dan zou het beleid ter zake op elkaar kunnen worden afgestemd. Nu richt Vlaanderen de manama in en de federale overheid wijzigt niets. Dat is wel degelijk een coördinatieprobleem. De manama's moeten worden gekoppeld aan een van de dertig federaal erkende specialismen. Op dat vlak kunnen er enorme storingen ontstaan. Dit moet de spoorslag zijn om te ijveren voor de defederalisering van de ziektezorg. Hier komt nog eens tot uiting hoe contrafederaal ons systeem werkt.

Mijnheer de minister, u bent niet ingegaan op het probleem van de specialisten dat bestendig wordt gesignaleerd. Het is niet omdat het van een specialist komt dat het per definitie verkeerd zou zijn of corporatistisch. De manama is 120 studiepunten. Dat is het equivalent

van twee volle studie jaren. Dat is heel wat. Sommige specialistische opleidingen zijn vrij kort, andere zijn heel lang, maar verhoudingsgewijs heeft dat een serieuze impact. Dat is een knauw in het stage lopen van de assistenten in opleiding.

Productiegat is misschien geen elegant woord, maar het is een eerlijke constatacie. Ik weet, mijnheer de minister, dat u graag de dingen zegt zoals ze zijn. U zou daar dus eigenlijk moeten in meegaan. Er is inderdaad een groot probleem voor de niet-academische ziekenhuizen die plots beroofd dreigen te worden van werkkraft. Dat is geen verkeerde opmerking op zich. Ik weet ook wel, mevrouw Deckx, dat in die sector veel misbruiken bestaan. Heel veel stagairs worden uitgebuit. Het systeem houdt zichzelf in stand. De stagairs doorstaan die moeilijke periode met het idee dat ze later aan de andere kant staan. Daar moet aan gewerkt worden. De sector moet worden gehumaniseerd, daar ben ik het helemaal mee eens, maar ik ga niet altijd akkoord met de soms corporatistisch getinte opmerkingen van de dokters.

Maar u kunt er niet onderuit dat het stagesysteem op zich een win-winsituatie is. Aan de ene kant staat de dienstverlening die goed is voor de patiënt, aan de andere kant staat het 'werkplekieren'. De academisering van de manama dreigt een gat te slaan in dat systeem. Er is zelfs geen begin van oplossing gegeven voor dat probleem. Wat bijzonder stoort, is de verhouding tussen de ziekenhuizen onderling. De academische ziekenhuizen zullen meer dan voldoende stagairs krijgen. Het algemeen belang vergt een volledige dienstverlening op medisch vlak. De niet-academische ziekenhuizen zullen de dupe zijn. Heel dit systeem is onvoldoende doorgepraat met de federale overheid.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Mijn idee vertrekt vanuit het kwalitatieve aspect. Als een chirurg van zijn zesjarige stage twee jaar terug naar de schoolbanken moet, lijkt het mij evident dat de kwaliteit van de opleiding daaronder zal leiden. Ik begrijp niet hoe men dat ziet. Zullen er twee jaar bij komen? Valt die twee jaar binnen die zes jaar stage? Het verrast me dat u daar niet kunt op antwoorden, mijnheer de minister. In vier jaar kan men toch niet evenveel praktische ervaring opdoen als in zes jaar? Dat zal in de toekomst een heel belangrijk element zijn in de zorgverlening. Ik zal daar later nog eens op terugkomen als u voorbereid bent op mijn vraag.

Minister Pascal Smet: Dat is ook weer wat kort door de bocht, mijnheer Tack.

De heer Erik Tack: Het verbaast me dat u niet kunt antwoorden.

Minister Pascal Smet: Ik moet u toch niet uitleggen hoe het er in een parlement aan toegaat? Er wordt een vraag gesteld en daarop volgt een antwoord. U kunt niet verwachten dat de minister op de hoogte is van alle details over de specialistische opleidingen aan de universiteiten. Als ik daar alles van zou weten, zou u zich zorgen moeten maken over wat ik aan het doen zou zijn.

Ik ben bereid op alle vragen te antwoorden, maar detailvragen kan ik pas later beantwoorden. Ik weet welke stelling u verdedigt. Ik heb mensen van uw strekking al ontvangen, ik hoor dezelfde argumenten. De toekomst zal het uitwijzen. Als blijkt dat het niet goed is, zullen we aanpassingen doen. Maar nogmaals, dan zegt men hier duidelijk: het gaat over een deel waarvoor de universiteiten al bevoegd zijn. Dat is helemaal in het kader van universiteiten en beroepsorganisaties. Wat is de verhouding tussen beide? Dat debat, die strijd woedt op de achtergrond. Mijnheer Bouckaert, u hebt graag dat de zaken uitgesproken worden. Dat is hiermee gebeurd. Het is een strijd tussen universiteiten en beroepsorganisaties, over wie doet wat. In dat kader wordt hier nu een debat gevoerd. Ik heb de vragen beantwoord. Ik sta daarachter. De toekomst zal uitwijzen of er een probleem is. Als er een probleem is, zullen we ingrijpen.

De heer Erik Tack: Mijnheer de minister, u vergist zich. Mijn opmerking is niet pejoratief of cynisch bedoeld. Ik begrijp dat u niet op alles kunt antwoorden. Misschien komen we daar later op terug, tegen dan kunt u zich terdege voorbereiden. Ik vind dat niet meer dan normaal. Ik heb er misschien onvoldoende bij stilgestaan dat niet iedereen technisch en detaillistisch is.

Minister Pascal Smet: Ik had u verkeerd begrepen. Mijn excuses.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de werking van het Lucernacollege

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de aanleiding voor deze vraag is een artikel van 7 november in De Standaard over wat er zich afspeelt achter de schermen van het Lucernacollege, met als titel ‘Integratie-gettoschool?’. Dat is vandaag niet meer zo actueel, maar de begrotingsbespreking ging voor op de vragen.

Vooraf moet ik zeggen dat het Lucernacollege mij sterk interesseert. Het is een voorbeeld van een goed functionerende school waar veel, of beter uitsluitend, nieuwe Vlamingen les volgen. Ik heb al een afspraak met de directeur van de school om eens over de school te spreken, maar ik wil die afspraak pas uitvoeren nadat ik deze vraag heb gesteld en er ook een antwoord op heb gekregen. Ik ben, ook buiten dit bericht om, geïnteresseerd in de werking van deze school, want die zou in Vlaanderen toch wel een merkwaardige pioniersrol kunnen spelen.

Het artikel had een verontrustende ondertoon, wat duidelijk blijkt uit de inleidende alinea: “Er broeit wat in het Lucernacollega. De kritiek op de Nederlandstalige Turkse scholengemeenschap neemt toe: de kwaliteit van het onderwijs daalt, de islam wint aan invloed. Ook de Staatsveiligheid is er niet gerust in. In een rapport heeft ze het over mogelijke banden van de school met de Gülenbeweging, een wat schimmige Turkse moslimorganisatie, en over creationisme.”

Uit dit artikel blijkt dat het streven naar integratie van allochtone gemeenschappen in de Vlaamse samenleving en de uitbouw van de allochtone scholengemeenschap op gespannen voet met elkaar blijven staan. Want bij nader toezien blijkt dat bepaalde scholengemeenschappen van allochtone origine net het tegengestelde van het integratiestreven betrachten, met name de versterking van de beleving van de eigen cultuur, gewoonten en waarden. Dit dreigt niet enkel te leiden tot een meer gefragmenteerde samenleving, maar het zal ook de kansen van hun leerlingen in het hoger onderwijs en later op de arbeidsmarkt, geen goed doen.

Dat alles brengt ons terug naar de maatschappelijke discussie die werd gevoerd naar aanleiding van het hoofddoekenverbod in de scholen van het gemeenschapsonderwijs, met het Antwerpse atheneum als aanleiding. Centraal hierbij staat de vraag of en in welke mate het maatschappelijk wenselijk is dat scholen met grote allochtone leerlingenpopulaties een beleving van culturele waarden en gewoonten toestaan, of zelfs stimuleren, die grondig afwijken van de westerse of Europese beschavingswaarden. Daarbij aansluitend rijst dan de vraag welk beleid vanuit de Vlaamse overheid, de regering en het parlement, moet worden gevoerd.

In het licht van de hierboven beschreven uiteenzetting had ik graag een antwoord gekregen op volgende vragen. Zult u de opdracht geven aan de schoolinspectie om het Lucernacollega nauwkeuriger en grondiger te inspecteren op het vlak van het behalen van de eindtermen, bijvoorbeeld inzake de verplichting om les te geven over de evolutieleer?

Tonen de mogelijk problematische ontwikkelingen – het gaat hier immers om een krantenbericht – in het Lucernacollege niet aan dat een breed maatschappelijk debat nodig is om te onderzoeken of en in welke mate de ontwikkeling van een gemeenschappelijke basissokkel aan westerse beschavingswaarden, waaraan alle scholen in Vlaanderen zich dienen te houden, noodzakelijk of wenselijk is?

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, de krantenberichten vormen de concrete aanleiding voor de vraag van de heer Bouckaert. Ik zou graag willen inzoomen op dat bericht en u daarover een aantal vragen willen stellen. Er wordt een probleem geschetst naar aanleiding van het feit dat heel veel jongeren die daar schoollopen, van Turkse origine zijn.

Mijnheer de minister, is dat een probleem in het algemeen? Ik wil deze vraag ook een beetje inpassen in het debat dat in het verleden al werd gevoerd over de concentratiescholen in de steden. Dezelfde vragen werden toen gesteld. Nu worden ze echter bijna etnisch gekaderd. Mijn eerste bezorgdheid zou de kwaliteit van het onderwijs betreffen en mijn tweede het Nederlands dat daar wordt gegeven en het niveau ervan.

CD&V is natuurlijk in de eerste plaats de verdediger van het vrije initiatief, wat had u anders van ons verwacht? De ontstaansgeschiedenis van deze school toont aan dat heel wat ouders zich hebben verenigd op basis van hun bezorgdheid om kwalitatief onderwijs te bieden aan hun kinderen. Ze hebben het vrije initiatief aangewend om een school of een scholengroep op te richten.

Ondertussen hebben ze al enkele jaren werking achter de rug en is er ook een inspectie geweest in 2007. Ik zou graag van u willen weten wat de positieve elementen van dat verslag zijn en of er ook fundamentele problemen werden vastgesteld inzake de kwaliteit van het onderwijs en de taal, maar ook ruimer.

Ik vind het een beetje vreemd dat mijn collega het initiatief om de school op te richten om een betere kwaliteit te kunnen aanbieden, koppelt aan een bredere maatschappelijke discussie over de rol van de islam en het al dan niet dragen van een hoofddoek. Ik ben bereid om die discussie aan te gaan, maar ik weet niet of een school of een scholengroep op die manier de aanleiding kan en moet zijn om zo'n maatschappelijke discussie te beginnen.

In het bericht wordt geopperd – maar daar heeft de heer Bouckaert, bewust of onbewust, niet naar verwezen – dat er problemen zijn met de activiteiten van die school. Hebt u daar weet van? Staan die in het inspectieverslag? Bent u van plan om in de nabije toekomst stappen te ondernemen om de school opnieuw door te lichten? Ik zou ook graag willen weten of u wat duidelijkheid kunt scheppen in de discussie over creationisme en de evolutietheorie. Ik ga er immers van uit dat dit een niet-confessionele school is en dat die zich moet houden aan de eindtermen. Waarop baseert men zich wanneer men zegt dat dat in die school een probleem is?

Het initiatief van enkele ouders om op die manier binnen de geldende regels een school op te richten om kwalitatief onderwijs aan te bieden, wordt nu in een sfeer van verdachtmaking geplaatst. Welke stappen zult u, samen met de school, zetten om de school de plaats te geven die ze verdient?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, toen het Vlaams Belang hier op 13 november 2008 het identieke verhaal bracht, werd het in alle toonaarden, maar desalniettemin zonder enige argumentatie, ontkend. Volgens toenmalig minister Vandenbroucke verrichtte de schoolinspectie immers “prima werk”. Hij maakte er zich met de volgende woorden vanaf: “Het Lucernacollege heeft de werving en beleving van de

democratische waarden en normen die de basis van de westerse samenleving vormen, uitdrukkelijk ingeschreven als doelstelling in zijn schoolvisie.” Daarmee was de kous af.

Het verhaal van het Lucernacollega toont vooral ook de lakse houding van de overheid aan, en ik bedoel daarmee vooral de inspectie. Wie de verschillende inspectieverslagen erop naleest, zal zich verbazen over het gunstige advies dat telkens weer wordt verleend, ondanks een lange opsomming van administratieve en andere tekortkomingen. Het is, om het kort te zeggen, eigenlijk fout van de inspectie om met die politiek correcte oogkleppen op, de realiteit telkens weer te maskeren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik weet niet of ik iets heb gemist in de regeling van de werkzaamheden, maar als ik me niet vergis was er een vraag van het Lucernacollege om de werking te komen toelichten in deze commissie. We waren geneigd om daarop in te gaan. Ik weet niet of dat ondertussen is vastgelegd. Het lijkt me in elk geval nuttig en nodig, want we worden hier met verschillende meningen geconfronteerd.

Ik heb net de omgekeerde indruk van de heer Bouckaert en de collega's van het Vlaams Belang – wat misschien niet verwonderlijk is. Ik heb de indruk dat de school ontzettend hard zijn best doet om integratiebevorderend, veeleer dan segregierend te werken. Er wordt heel hard gewerkt aan het verwerven van de Nederlandse taal, niet alleen bij de leerlingen, maar ook bij de ouders. Er wordt gewerkt aan de studiehouding. Dat zijn zaken die we belangrijk vinden.

Ik wil nog geen oordeel vellen voor ik de volledige informatie heb, maar ik vraag me af in welke mate dit het geval is. Wordt er gewerkt aan de integratie, zijn er resultaten? Als blijkt dat sommige van die methodes goed werken, dat de doorstroming van de leerlingen – wat toch een doelstelling is – wordt bevorderd door de methode die in het Lucernacollege wordt toegepast, dan moeten we dat van heel nabij bekijken. Misschien zijn er zaken die wij kunnen overnemen in ons onderwijs. Ik ben geïnteresseerd om dit goed te bekijken en op die uitnodiging in te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Het Lucernacollege is net opgericht omdat in bepaalde scholen bepaalde groepen een heel grote achterstand hadden in het onderwijs. Dit was een bijdrage om die achterstand in te halen.

Ik sluit me volledig aan bij de vragen van mevrouw Meuleman. Mijnheer Bouckaert, als u een bepaald artikel uit de media aanhaalt, dan wil ik een ander bericht aanhalen. Ik hoop dat u uw bezorgdheid ook in die richting uit. Als ik in de media verneem dat de overste van de Broeders van Liefde een heel conservatief schoolsysteem rond diepkatholieke waarden wil oprichten, dan heb ik daar bedenkingen bij, zelfs nog meer. Er bestaan toch katholieke scholen, maar blijkbaar zijn die niet katholiek genoeg in de ogen van de Broeders van Liefde.

Mijnheer Bouckaert, ik hoop dat u uw volgende vraag in die zin kunt formuleren. U pleit voor een gemeenschappelijke basissokkel van Westerse beschavingswaarden. Wel, ik pleit voor een gemeenschappelijke basissokkel van universele, humane waarden waarbij we nog meer gebruik maken van de rijkdom van het beste van diverse culturen. We kunnen niet ontkennen dat onze samenleving verandert. We moeten dat in onze samenleving opnemen, ook in het onderwijs.

In het kader van intercultureel onderwijs probeert het Lucernacollege bepaalde waarden aan de jongeren te geven. Mijnheer de minister, in hoeverre kunnen we de interculturele waarden in de eindtermen inschrijven? In hoeverre wordt dat gemeten door de inspectie?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Dit is een opiniërende vraag, waaruit duidelijk blijkt dat we allemaal een verschillende politieke achtergrond hebben. We moeten opletten dat we niet vervallen in een typische allochtonendiscussie, of een discussie over al dan niet meer islamisering in onze samenleving. De heer Bouckaert heeft een vraag gevonden waarmee hij dat bij uitstek aan de kaak kan stellen.

Ik roep op om de nodige objectiviteit aan de dag te leggen en de kalmte te bewaren. We hebben zoiets als vrijheid van onderwijs in onze Grondwet ingeschreven – en gelukkig maar. Dat maakt dat alle scholen, niet alleen het Lucernacollege, moeten beantwoorden aan de criteria van de inspectie. Er zijn veel andere scholen die heel wat opmerkingen formuleren en die finaal toch een positieve evaluatie krijgen. Het Lucernacollege moet net als andere scholen op gelijke voet worden behandeld door de inspectie. Daarom ben ik benieuwd naar het antwoord van de minister.

Er wordt ook verwezen naar andere methodieken die in het Lucernacollege worden gehanteerd. Het benieuwt me om die te kennen en te vernemen op welke manier men erin slaagt om bepaalde taalachterstanden of andere leerachterstanden bij te werken. Het kan bijzonder boeiend zijn om na te gaan of we bepaalde ‘learnings’ kunnen toepassen in andere scholen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal eerst antwoorden op de algemene vraag van de heer Yüksel. Daarna zal ik dieper ingaan op de vraag van de heer Bouckaert of scholen met veel Turkse kinderen een probleem zijn.

Scholen moeten een weerspiegeling van de samenleving zijn. Dat is in het belang van iedereen. Er zijn natuurlijk bijzondere situaties, waarin al of niet tijdelijk, bepaalde initiatieven worden genomen. Ik veroordeel het Lucernacollege helemaal niet. Ik denk dat de geleverde inspanningen om de doorstroom van allochtone jongeren naar het hoger onderwijs te verbeteren en er open en mondige wereldburgers van te maken, nobel zijn. Een verschil met de moslimscholen is dat we hier niet kunnen spreken van een klassieke moslimschool. Dat is hier niet het geval, er is een duidelijk onderscheid.

Mevrouw Martens, uw uitspraak ten aanzien van de Onderwijsinspectie was nogal straf. U zei dat ze haar opdracht met politiek correcte oogkleppen doet. Ik vind dat een hele forse uitspraak. *(Opmerkingen van mevrouw Katleen Martens)*

Ik denk dat u het me niet kwalijk neemt als ik zeg dat het een straffe uitspraak is. Al die inspecteurs, van wie u perfect weet dat ze niet onder de onmiddellijke controle van de minister vallen omdat ze een speciaal statuut hebben, oefenen hun opdracht in eer en geweten uit. U mag die uitspraak doen, maar sta me toe te zeggen dat het een heel forse uitspraak is.

De onderwijsinspectie heeft in mei 2007 een doorlichting uitgevoerd in het Lucernacollege, met vestigingsplaatsen in Anderlecht, Antwerpen, Genk en Melle. Dit doorlichtingsverslag is gepubliceerd op de aparte website van de doorlichtingsverslagen van de onderwijsinspectie. Tijdens deze doorlichting werd ook onderzocht in welke mate de lessen wetenschappen, natuurwetenschappen en biologie aansloten bij de eindtermen die voor deze vakken zijn vastgelegd.

Het doorlichtingsteam heeft vastgesteld dat de eindtermen en leerplandoelstellingen voor chemie en fysica onvoldoende werden gerealiseerd. Er werden geen opmerkingen geformuleerd over biologie.

Conform de geldende regels werd voor chemie en fysica door de onderwijsinspectie een voorbehoud geformuleerd. In november 2008 werd een opvolgingsonderzoek gevoerd om vast te stellen of de school intussen de vastgestelde tekorten in voldoende mate had weggewerkt. De school kon bij die gelegenheid een uitgewerkt actieplan voorleggen. Het onderzoek dat door de inspectie werd uitgevoerd, resulteerde in een gunstig advies.

Wat het realiseren van eindtermen betreft, zit het probleem echter niet in de wijze waarop tijdens de profane vakken werk wordt gemaakt van het bereiken van de eindtermen. Als er een probleem is, zit de kern van dat probleem in de spanningen die in deze school – maar wellicht ook in andere – ontstaat tussen enerzijds de levensbeschouwelijke vorming en anderzijds de basisvorming. In levensbeschouwelijke lessen worden immers verklaringen aan de leerlingen aangereikt met betrekking tot basisvragen over mens-zijn, mensheid, het ontstaan van de wereld en dergelijke. Die verklaringen zijn op religieuze verhalen gebaseerd. De wijze waarop die religieuze verhalen binnen de hedendaagse context geduid worden, is soms afwijkend van of zelfs contradictorisch met de wetenschappelijke benadering in de profane vakken. Dat probleem is ook tijdens de vorige legislatuur al besproken.

In opvolging daarvan werd aan de inspecteurs-adviseurs voor de islamitische godsdienst uitdrukkelijk gevraagd om scherper toe te zien op de inhoud van de lessen islamitische godsdienst. Tot op vandaag hebben we geen signalen ontvangen die wijzen op knelpunten.

Wel wil ik erop wijzen dat jonge moslimkinderen ook buiten deze formele onderwijscontext religieuze vorming krijgen, waarop we als onderwijsoverheid geen vat hebben. Dat kan op Koranscholen of andere plaatsen zijn, waar de islamitische leer soms ook vanuit dogmatisch oogpunt sterk wordt bewaakt.

In het licht van deze complexe situatie zie ik vandaag geen onmiddellijke aanleiding voor een verscherpt toezicht. De onderwijsinspectie en de inspectie voor de islamitische godsdienst zal deze school uiteraard van nabij blijven volgen.

Mijns inziens moet niet de vraag worden gesteld of er een nieuw onderwijsinstrument moet worden ontwikkeld waarin waarborgen worden verankerd met betrekking tot het overdragen van algemene beschavingswaarden. De vraag die gesteld moet worden, is of de bestaande instrumenten voldoende gerespecteerd worden. De basiswaarden van onze westerse samenleving zitten immers vervat in een aantal universele verklaringen, zoals de rechten van de mens en de rechten van het kind. Zij liggen aan de basis van de vakoverschrijdende eindtermen, inzonderheid de burgerzin. Scholen hebben de plicht om dergelijke vakoverschrijdende eindtermen aan alle leerlingen aan te bieden. Ze kunnen daartoe vrij initiatieven uitwerken. De onderwijsinspectie beoordeelt of de school de nodige inspanningen heeft geleverd om via dergelijke projecten de vooropgestelde decretale vakoverschrijdende eindtermen te realiseren.

Naar analogie met wat ik al op de eerste vraag geantwoord heb, mijnheer Bouckaert, is het probleem niet dat er vandaag onvoldoende werk zou worden gemaakt van dergelijke projecten: het probleem is dat deze inspanningen vanuit levensbeschouwelijke hoek gerelativeerd kunnen worden. De onderwijsinspectie heeft op die processen van externe beïnvloeding geen vat. Het is overigens mijn overtuiging dat de problemen waar u naar verwijst, juist in die bredere maatschappelijke context moeten worden geplaatst en minder in een louter onderwijskundige context.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, laat mij eerst stellen dat ik blij ben dat mijn collega's met Turkse roots hier aanwezig zijn, zodat we op een open en eerlijke manier het debat kunnen voeren. Dat is een troef in dit Vlaams Parlement, en dat moet ook de stijl zijn waarin we deze debatten de komende jaren moeten voeren, zonder elkaar te diaboliseren en zonder elkaar allerlei achterbakse intenties in de schoenen te schuiven. Die toon moet wat mij betreft gehandhaafd worden.

Ik had een drietal weken voordien, ook al in de krant De Standaard, een reportage gelezen over het Lucernacollege. Ik vond dat een goede evolutie. We hebben hier te maken met een onderwijsinitiatief, en als liberaal ben ik ook een enorme voorstander van het vrije initiatief. Je krijgt hier een bottom-upinitiatief, waar allochtone leerlingen kansen krijgen en waarbij er

allerlei waarborgen zijn dat het over een school gaat die echt een opstapje biedt voor het scheppen van kansen en verdere integratie.

Een paar weken later krijg je dan dit artikel, en dan vraag je je toch af wat daar misloopt. Naar aanleiding van dat tweede artikel wou ik deze vraag dan toch stellen. Ik wou van een instelling met gezag, namelijk de minister, die over middelen beschikt om dat deskundig te onderzoeken, horen wat daar nu van aan is. Als dat inderdaad zo is, dan is dat een geruststelling. Ik zou dan ook stappen zetten om eens een onderhoud te hebben met de mensen van het Lucernacollege. Als andere leden van de commissie dat willen, wil ik dat ook graag doen. De Standaard is een ernstige krant, en dus nam ik dat bericht ernstig, en dus moet daar ook op ingegaan worden.

Mevrouw Pehlivan, u kunt gerust zijn, als er een initiatief wordt genomen om een ultramontaanse school of netwerk op te richten, dat ernaar zou streven de liberale, moderne waarden te ondermijnen, zal ik op dezelfde manier ageren en tegen die gang van zaken protesteren. We mogen inderdaad niet toelaten dat de onderwijsvrijheid een vehikel zou worden om onze moderne, liberale constitutie te ondermijnen. Daarin kan ik u volgen. Ik vind het ook niet slecht dat u dat aanhaalt.

Dit debat moet nu niet worden gevoerd, maar kenmerkend voor een reeks westerse waarden is dat zij ‘universaliseerbaar’ zijn en dat ze hun weg hebben gevonden in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Die waarden zijn altijd als zeer evident aanvaard, toch zeker vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw. Die waarden worden nu voor een stukje bedreigd door integrationistische stromingen binnen de islam – ik gooi niet alles op één hoop. En dus is dit misschien een goede aanleiding om te stellen dat we dat op de een of andere manier meer moeten expliciteren in de onderwijswetgeving, als een sokkel die heel expliciet wordt opgenomen in het onderwijs.

Mijnheer de minister, dit debat over integratie van de islam en de rol van het onderwijs moet verder gevoerd worden, op een zeer open manier, zoals nu is gebeurd.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Mijnheer Bouckaert, ik ben blij vast te stellen dat u enorm geïnteresseerd bent in de islam, de secularisering en dergelijke meer. Als ex-journalist kan ik u ook zeggen dat u niet alles moet geloven wat de kranten schrijven. Dat geldt ook voor De Standaard. (*Opmerkingen*)

Ik wil nog even inpikken op de opmerking van de minister dat scholen een afspiegeling moeten zijn van de samenleving. In functie van het pedagogische project kunnen scholen zelf kiezen. Dat hier vooral jongeren van Turkse origine worden gerekruteerd, is echter geen strategie of doelstelling, maar een ongewilde, bijna onnatuurlijke gang van zaken. Die mensen leveren voldoende inspanningen om Vlamingen aan te trekken. Misschien moet u, als minister van Onderwijs, die mensen ook begeleiden om van een zwarte school te evolueren naar een witte school en naar een mooie mix te streven.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer Bouckaert, u wijst op de universaliseerbare waarden in de westerse cultuur, maar de westerse cultuur heeft daar geen monopolie op. Ook in andere culturen zijn er universele waarden aanwezig. Dat moet mijns inziens veel meer tot uiting komen. Van daaruit moeten we tot een dialoog komen. Die dialoog wordt door het Lucernacollege zelf gevraagd. Wij zullen de deuren opengooien.

U hebt een uitnodiging gekregen, mijnheer de minister, maar ook tal van collega's hebben die uitnodiging gekregen. Ik geloof dat het uw bezorgdheid is welk soort onderwijs een bepaalde groep kinderen in het onderwijs krijgt. Wij delen die bezorgdheid. Ik stel dan ook voor dat de commissie Onderwijs op de uitnodiging zou ingaan en in dialoog zou treden met het Lucernacollege.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw Pehlivan, ik heb het hier helemaal niet over de islamisering gehad. Ik heb enkel opgemerkt dat elke school aan een aantal basisvereisten moet voldoen. De eindtermen en de ontwikkelingsdoelen maken hier deel van uit. De inspectieverslagen bevatten elke keer een ellenlange opsomming van allerlei tekortkomingen. Toch wordt elke keer een gunstig advies verleend. Ik stel me hier vragen bij.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Boudewijn Bouckaert treedt opnieuw als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over drugspreventie bij jongeren

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Smet.

De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de voorzitter, tijdens de Europese conferentie over drugspreventie, die vorige week in Rome heeft plaatsgevonden, heeft de wetenschappelijk manager van het European Monitoring Center on Drugs and Drug addiction (EMCDDA), het kenniscentrum van de Europese Unie (EU) inzake drugs, voor de gevolgen van sommige drugspreventieprojecten gewaarschuwd. Ik citeer: “Drugspreventieprogramma's die enkel productinformatie over drugs meegeven, moeten worden vermeden. Het probleem is niet alleen dat ze niet werken, maar dat ze net op de nieuwsgierigheid van de jongeren inspelen. Jongeren die nog nooit met drugs in contact gekomen zijn, raken geïnteresseerd in de producten.”

De wetenschappelijk manager heeft het over projecten als het Amerikaanse DARE. Verschillende wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat dit programma niet preventief werkt en eigenlijk tot drugsgebruik aanzet. In Vlaanderen kennen we dit Amerikaanse project, in een licht aangepaste versie, onder de naam Mega-project. Het wordt in Vlaamse scholen voor kinderen van het zesde leerjaar gebruikt.

European Drugs Addiction Prevention, de drugspreventiecel van de EU, schuift het nieuwe project Unplugged naar voren. Dit preventieprogramma is onder meer door het Vlaams centrum De Sleutel ontwikkeld. In klassen waar het programma is gebruikt, is vastgesteld dat het aantal cannabisgebruikende leerlingen na vier maanden met 23 percent is gedaald. De effecten zijn een jaar later nog merkbaar.

Mijnheer de minister, op basis van deze wetenschappelijk gestaafde Europese informatie lijkt het LDD aangewezen het Mega-project in de Vlaamse klassen met onmiddellijke ingang stop te zetten. Zult u hiertoe de nodige stappen zetten? Zult u de lokale politiezones hierover informeren? Zij organiseren de drugspreventie immers vaak in samenwerking met de scholen. Wilt u het project Unplugged op korte termijn veralgemenen in het Vlaams onderwijs en in andere preventie-activiteiten die door overheidsgerelateerde instellingen worden georganiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer de voorzitter, wat de sensibilisering van jongeren betreft, deel ik de bekommernis van de heer Reekmans. Drugspreventie is van het allergrootste belang. Dit geldt zeker voor cannabis. Met betrekking tot dit product is de voorbije jaren een sfeer van onschuld ontstaan. We moeten de jongeren duidelijk op de schadelijke gevolgen wijzen.

Volgens de heer Reekmans wordt in het kader van het Mega-project, dat momenteel in vele scholen loopt, enkel productinformatie gegeven. Dit onderdeel van zijn betoog volg ik niet. Mijn dochter heeft enkele jaren geleden aan dit project geparticipeerd. Mijn ervaringen zijn heel anders. De producten worden voorgesteld. Dit lijkt me het begin van alles. Daarnaast gaat het project absoluut in op de gevaren die met drugs verband houden. Het project besteedt aandacht aan de risico's en de verslavingen. Bovendien wordt de kinderen geleerd bewust neen te zeggen tegen drugs en andere zaken, zoals alcohol en tabak. Ik ben niet meteen geneigd om te verklaren dat dit project niet geschikt is om in scholen te worden gebruikt. Het is zeker geschikt voor jonge leerlingen.

De heer Reekmans verwijst tevens naar de resultaten van Unplugged. Volgens hem is het cannabisverbruik op vier maanden tijd met 23 percent gedaald. Ik heb de indruk dat het in dit geval om leerlingen van een hogere leeftijd moet gaan. Ik hoop niet dat hij het over de categorie van elf- en twaalfjarigen heeft. Ik ken alvast geen cijfers waaruit dit zou blijken.

Ik deel de bezorgdheid van de heer Reekmans. We moeten zeker voor drugspreventie zorgen. Wellicht is op dit vlak een rol voor de scholen weggelegd. Ik ben het niet eens met de stelling dat het Mega-project absoluut schadelijk is en dat we de scholen een ander project moeten opleggen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer de voorzitter, we kennen het Mega-project allemaal omdat het vaak een lokale verankering heeft. Er is vaak samenwerking met de lokale politie. Dit is positief. Die samenwerking resulteert in een historisch gegeven.

Ik wil me aansluiten bij de vorige sprekers en bij hun vragen. Ik vraag me af of het niet nuttig zou zijn in het kader van het lokaal flankerend onderwijsbeleid de nadruk op het belang van een drugsbeleid op school te leggen. Ziet de minister een rol weggelegd voor het lokaal flankerend onderwijsbeleid om voor een goed drugsbeleid te zorgen? Dit beleid moet meer zijn dan het Mega-project, waarin de nadruk misschien meer op productinformatie ligt. Ik beschik niet over informatie hierover. De nadruk moet liggen op de verschillende facetten om een dergelijk beleid te voeren, zoals de preventie, de vroege probleemdetectie en dergelijke. De lokale politie heeft hier een rol te vervullen. Ik neem aan dat de lokale besturen en de scholen hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Is de minister van plan bijkomende maatregelen voor de implementatie van een drugsbeleid op alle scholen te nemen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, voor zover ik de uiteenzetting van de heer Reekmans goed heb begrepen, slaat de negatieve commentaar op drugspreventieprogramma's die enkel productinformatie bevatten. Ik deel deze bezorgdheid. Ze sluit immers perfect aan bij de aanbevelingen van de gezondheidsconferentie over tabak, alcohol en drugs van 23 tot 30 november 2006. Tijdens die conferentie zijn strategieën besproken die belangrijk zijn om in het onderwijs met kinderen en jongeren onderwerpen als tabak, alcohol en drugs te behandelen. Evidence-based onderzoek, de vertrekbasis om op gezondheidsconferenties strategieën voor te stellen, toont aan dat het trainen van sociale vaardigheden de grootste impact op de reductie van drugsgebruik heeft.

Ik ben het niet eens met de stelling dat het Mega-project niet aan deze voorwaarden zou voldoen. Ik kan geen uitspraken over het DARE-project doen. Ik weet dat in het Mega-project, zoals het in Vlaanderen is uitgewerkt, meer dan enkel productinformatie aan bod komt. Het project werkt in hoofdzaak aan de vaardigheden en de houdingen die kinderen nodig hebben om zich tegen drugs te wapenen. Het gaat onder meer om het leren omgaan met stress en stresssituaties, om het omgaan met meningsverschillen, om het kritisch kijken naar mediaboodschappen en om het inschatten van risicosituaties. De klastitularis, medewerkers van de CLB's en politieagenten verzorgen afwisselend de activiteiten in de klas. Daarnaast is

ook in een contactmoment met de ouders voorzien. Het Mega-project is bedoeld om eenmalige activiteiten, zoals losstaande lessen over drugs, te vermijden.

Ik zie geen reden, zoals de heer Reekmans vraagt, om het Mega-project stop te zetten. Ik ga er natuurlijk van uit dat het project in de lijn van de oorspronkelijke bedoelingen wordt uitgevoerd. De klemtoon moet liggen op de vaardigheden die de kinderen nodig hebben. Bovendien komt het de overheid volgens mij niet toe bij de onderwijsverstrekkers bepaalde pedagogisch-didactische pakketten te promoten.

Daarnaast hebben we de eindtermen van het secundair onderwijs. Ik citeer: “De leerlingen schatten de risico’s bij gebruik van genotsmiddelen en medicijnen in en reageren assertief in verschillende aanbodsituaties.”

Als minister van Onderwijs probeer ik vooral de scholen te stimuleren een totaalbeleid inzake drugs te voeren. Hierbij gaat de aandacht niet enkel naar educatieve activiteiten, maar ook naar structurele maatregelen, naar het vastleggen van duidelijke regels en afspraken met de jongeren en met hun ouders en naar het maken van afspraken met andere partners voor de begeleiding en de doorverwijzing van kinderen en jongeren die problemen ervaren.

De Vlaamse overheid heeft hierover trouwens een convenant afgesloten met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) om scholen te ondersteunen in het uitwerken van een drugsbeleid en deze organisatie ontwikkelde in het kader daarvan verschillende instrumenten om een drugsbeleid op school te implementeren. Op www.vad.be kunt u het aanbod vinden.

De scholen kiezen zelf de pakketten waarmee ze aan de slag wensen te gaan om hun drugsbeleid vorm te geven. Ter ondersteuning van het werk van de scholen en vooral om scholen op weg te zetten naar die pakketten die aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen, werd de website www.gezondopschool.be in het leven geroepen. De website bevat links naar voor de scholen bruikbare pakketten. Ook Unplugged kreeg daar een plaats.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de minister, ik zeg niet dat er een probleem is met het Mega-project. Het is de wetenschappelijk manager van de Europese drugspreventiecel. Het Mega-project is een afgeleide van het Amerikaanse DARE-project. Er is aan gesleuteld. Het verschilt iets. Maar hij waarschuwt voor de negatieve invloed van dat programma.

Mijnheer de minister, ik blijf op mijn honger. U verwijst naar allerlei websites waar ik moet gaan kijken. Ik heb me al voorbereid. Unplugged wordt inderdaad aangeboden. De drugspreventie bij jongeren wordt steeds belangrijker. Steeds meer jongeren komen in aanraking met drugs. Ik begrijp niet waarom u niet de afweging maakt of het onderzoek instelt om het Mega-project te ontleden. Het is niet zomaar dat de wetenschappelijk verantwoordelijke van de Europese drugspreventiecel waarschuwt voor een project.

Ik doe de suggestie om het Unplugged-project grondiger te ontleden. U kunt de aanzet geven. Misschien kunt u dat naar voren schuiven. Ik wil u tegemoet komen in de stelling dat het Mega-project over de hele lijn niet slecht is – het is een afgeleide van het DARE-project –, maar misschien moet het worden bijgestuurd. We kunnen de negatieve kritiek van de wetenschappelijk verantwoordelijke van de Europese drugspreventiecel niet gewoon naast ons neerleggen in Vlaanderen.

Minister Pascal Smet: De minister legt de programma’s niet op aan scholen. Dat is de keuze van de scholen zelf. Het Mega-project is veel meer dan productinformatie. Ik heb geen enkele indicatie van mijn departement dat ik zou moeten optreden.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de minister, u hebt ook gelezen wat in Rome verteld is door die wetenschappelijk verantwoordelijke van de Europese drugspreventiecel. Er zijn indicatoren genoeg. U zou toch minstens eens mogen kijken welke aanbevelingen in Rome geformuleerd zijn voor onder andere het Mega-project. Dat is in het belang van onze Vlaamse jeugd.

Minister Pascal Smet: Ik ga ervan uit dat men dat ook wel doet, dat mijn administratie dat opvolgt.

De heer Peter Reekmans: Mijnheer de minister, dan zou ik graag van u de bewijzen krijgen dat die opvolging bezig is. Ik heb daarvoor niet de indicatoren.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Reekmans, ik wil de waarde van de Europese conferentie over drugspreventie niet in twijfel trekken. Maar het is niet omdat daar een verklaring wordt gedaan over de moederversie van een programma, waarvan wij dan nog eens een afgeleide versie hebben, dat we meteen moeten ingrijpen. Als we dat moeten doen telkens als iemand ergens ter wereld op een conferentie iets zegt, dan zijn we heel de dag bezig. Ik denk dat ik nu geen actie moet ondernemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Irina De Knop tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toenemende agressiviteit bij peuters en kleuters in het Vlaamse basisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer de minister, de uitdagingen in het onderwijs zijn talrijk. Recent viel er in een krantenartikel te lezen dat er in de Vlaamse basisscholen steeds meer gevallen van agressieve kleuters en peuters zijn. Ik heb hetzelfde bericht van 28 november ook op de site van Klasse teruggevonden. Blijkbaar is vooral de leeftijd van drie en vier jaar een periode met veel agressie. Kinderen die hun klasgenoten bijten of het haar uit het hoofd trekken, zijn geen uitzondering. Wetenschappelijk onderzoek zou aantonen dat 15 tot 20 percent van de kleuters gestoord gedrag vertoont in hun ontwikkeling. Ik zou graag weten of het gaat om een verontrustende ontwikkeling. Was die 15 tot 20 percent er altijd al of is er een evolutie?

De oorzaak van de stijging zou moeten worden gezocht in een combinatie van factoren, zoals gewijzigde gezinssituaties of sociale impulsen. Een bepaalde kinderpsychiater, mevrouw Van Zandweghe van het UZ Gent, stelt dat je er niet omheen kunt dat er tegenwoordig steeds meer in grotere groepen wordt gewerkt. Dat noemt ze als een van de mogelijke verklaringen voor de toenemende agressie van kleuters. Klassen bestaan tegenwoordig steeds vaker uit 25 tot 30 leerlingen. Dat zou zijn invloed hebben.

Een dergelijk probleemgedrag moet volgens de kinderpsychiater kordaat worden afgeleerd. Hiertoe worden steeds meer initiatieven in het leven geroepen. In Gent en omstreken is er bijvoorbeeld het project Samen Terug Op Pad (STOP), waarbij probleemkinderen samen met hun leraren, ouders en psychiaters een therapeutisch programma opgelegd krijgen.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van een toenemend aantal meldingen van agressiviteit bij peuters en kleuters in het Vlaamse basisonderwijs? Zijn hierover cijfers beschikbaar? Welke concrete initiatieven worden er vandaag al genomen om de agressiviteit bij peuters en kleuters in het Vlaamse basisonderwijs in te perken? Bent u bereid om het STOP-project, waarbij er gewerkt wordt met een therapeutisch programma, te hanteren als een standaardmethodiek om agressiviteit bij peuters en kleuters aan te pakken?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, met spijt stel ik vast de agressie bij kleuters en peuters is toegenomen. Dat is en blijft al bij al een heel pijnlijke zaak. In het artikel wordt gesteld dat de klasgrootte van 25 à 30 leerlingen daar een invloed op heeft. Dat lijkt me vergelijkbaar bij volwassenen. Als men een groot aantal volwassenen in een kleine ruimte bij elkaar zet, zal het agressiegehalte natuurlijk ook stijgen. Dat betekent

natuurlijk niet dat daar geen paal en perk aan moet worden gesteld. Ook de kinderpsychiater stelt dat.

Tegelijk is me opgevallen dat ook de verbale agressie toeneemt. Het taalgebruik dat sommige jonge kinderen aan de dag durven leggen, verbaast. In het artikel wordt ook nog gesteld dat 15 à 20 percent van de kleuters verstoord gedrag vertoont. Een kleuterleidster vertelde me dat ze een eerste kleuterklas van ongeveer twintig kleutertjes heeft. Ze heeft een volledig trimester dagelijks een kinderverzorgster in haar klas gehad, om één kindje met sterk verstoord gedrag op te vangen. Bij het begin van het schooljaar is dat vrij snel gedetecteerd en doorgegeven. Het heeft toch nog een trimester geduurd voor dat kind naar de juiste school kon worden verwezen. Het STOP-project lijkt me zich nog in een onderzoeksfase te bevinden en nog vrij beperkt te lopen. Voor dergelijke kinderen is het project geen oplossing meer.

Mijnheer de minister, wat de bijkomende problematiek betreft die ik net heb geschetst, wil ik dan ook een bijkomende vraag stellen. Is er geen methode om, bij het detecteren van dat bizarre gedrag bij kinderen, sneller en efficiënter te kunnen optreden, zodat die kinderen sneller in de juiste onderwijsvorm terecht komen?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij het betoog van mevrouw Celis. Als er agressie waar te nemen valt – en dat probleem neemt toe –, dan moeten we daar inderdaad bijzondere aandacht voor hebben. De mensen die in de klas staan, moeten daarvoor worden ondersteund.

Mevrouw De Knop, ik heb het artikel in De Morgen ook gelezen. Ik neem aan dat u zich daarop hebt gebaseerd om uw vraag te stellen. Ik ben eens gaan zoeken naar een weergave van dat STOP-project, en net als mevrouw Celis heb ik ten stelligste de indruk dat dit project zich in een onderzoeksfase bevindt. Ik weet niet in welke mate daar al resultaten van bekend zijn. Ik weet ook niet in welke mate dat in een schoolomgeving kan worden toegepast. Ik heb veeleer de indruk dat dit iets is dat wordt opgelegd, en dat kan een school zomaar niet, naar mijn bescheiden mening. Ik heb dus wel wat vragen bij de vraag dat project veralgemeend toe te passen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming heeft geen cijfers over agressie bij peuters en kleuters. Net als de vraagsteller hebben we in de krant kunnen lezen dat dit wordt beweerd.

Kleuteronderwijzers die worden geconfronteerd met extreem agressief gedrag in de klas, kunnen altijd een beroep doen op het centrum voor leerlingenbegeleiding. De centra voor leerlingenbegeleiding zullen niet zelf langdurige therapieën uitwerken, maar kunnen wel samen met de kleuteronderwijzer en de ouders bekijken welke afspraken en maatregelen er in de klas kunnen worden genomen. Voor een daadwerkelijke begeleiding of therapie zullen de CLB's doorverwijzen naar meer gespecialiseerde hulpverleningsorganisaties.

In de afgelopen regeerperiode werden er ook diverse initiatieven genomen die de kleuteronderwijzers moeten ondersteunen in hun werk. Er is het systeem van de instaplestijden, dat fors werd verbeterd, zodat scholen meer extra lestijden kregen voor instappende kleuters.

Daarnaast werden extra zorgpunten toegekend, in het kader van de doelstelling van het verhogen van kleuterparticipatie. U weet dat een van onze doelstellingen is tijdens deze legislatuur tot een betere omkadering te komen. We verhogen de werkingsmiddelen voor onze kleuterscholen. Het lijkt me echter te eenvoudig te stellen dat, indien er ruimte wordt gemaakt om meer aandacht te besteden aan zorg binnen het onderwijs, de agressiviteit bij kleuters in het algemeen zal dalen. Om agressie tegen te gaan, moet er ook worden gewerkt aan andere bijkomende maatregelen, die niet binnen mijn bevoegdheden liggen, zoals het

voorzien in opvoedingsondersteuning voor ouders, degelijke therapieën en begeleidingsprogramma's enzovoort.

Het STOP-project is vooral bedoeld voor kinderen met gedragsproblemen en gedragsstoornissen. Het behelst een training van zowel het kind zelf, als de ouders en de leerkracht. Het is zeer tijdsintensief en niet echt bedoeld om bij om het even welk probleem toe te passen. Bovendien weet u dat ik de scholen geen methode kan opleggen. Het is aan ouders, leerkrachten en CLB's om uit te maken welk begeleidingsprogramma of therapie het best werkt voor een bepaald kind met problemen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vond het heel interessant. We weten nu tenminste dat er ter zake geen cijfers bestaan. Dat is heel duidelijk. We weten dus ook niet hoe zorgwekkend de situatie is. Ik ga er ook helemaal mee akkoord dat ouders hier een cruciale rol in spelen. Een probleem moet ergens een oorzaak hebben. Ik ben geen pedagoog of een specialist, maar ik kan me niet van de indruk ontdoen dat de opvoeding en de rol van de ouders daarbij belangrijk zijn.

Ik nodig u toch uit om even na te gaan of dit echt een algemeen probleem is in de kleuterscholen, en om desgevallend het nodige overleg te plegen met de minister van Welzijn. Bij Welzijn wordt immers wel degelijk ingezet op opvoedingsondersteuning, en de jongste jaren steeds meer. Dit kan misschien een van de mogelijke elementen zijn om mee in overweging te nemen.

Wat het STOP-project betreft, heb ik niet gevraagd dat dit zou worden veralgemeend. Ik wou weten of u dat project kende en kon aangeven of dat te veralgemenen is. Bij andere methodes is dat soms wel het geval. Uw antwoord was echter heel duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer de minister, ik dank u voor het omslachtige antwoord, dat me in die mate tevreden stemt dat het bevestigt wat ik wist en ook altijd in de scholen heb gezien. Dat het stilaan moeilijker wordt, nodigt ons toch wel uit om er verder over na te denken. Zelfs al is er overleg met ouders, klassenleraren en CLB's en wordt er nog elders ondersteuning gezocht, als deze problematiek ernstiger wordt, houd ik wel even mijn hart vast. Het kan misschien de draagkracht van de scholen overstijgen. In dat licht druk ik voorzichtig de wens uit dat u dat verder zou blijven bewaken zodat, mocht dat worden gemeld, daar toch meteen gevolg aan kan worden gegeven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het examen tweede taal voor onderwijzers in Brussel

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, ik wil vooraf toch een bedenking maken. Mijn vraag gaat niet over een gehucht of over een dorp of over een gemeente, maar over een stad, zelfs de hoofdstad van Vlaanderen, België en Europa.

In de vorige legislatuur werd werk gemaakt van een hervorming van het taalexamen Frans voor onderwijzers die lesgeven in een Nederlandstalige school in het Brussel. Die hervormingen werden gevraagd in de eindconclusies van de rondetafelconferentie over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in de zomer van 2007.

De onderwijstaalwet van 1963 maakt – of moet ik na het onderwijsdecreet XIX (OD XIX) zeggen: maakte – het vak Frans verplicht in de Nederlandstalige scholen in Brussel vanaf het derde leerjaar. Leerkrachten moesten bovendien hun grondige kennis van het Frans bewijzen door middel van een taalexamen dat gericht was op het onderwijzen van het vak Frans in de lagere school. Het OD XIX voerde op dat vlak belangrijke wijzigingen door. Het heeft er onder andere voor gezorgd dat het leergebied Frans in de Brusselse scholen niet langer verplicht is in de tweede graad, en dat leerkrachten niet langer een ‘grondige kennis’ dienen te bewijzen, maar wel een B1-niveau moeten hebben voor lezen en schrijven, en een B2-niveau voor luisteren en spreken. Dat zijn dan de niveaus van het Europees Referentiekader voor Talen. In tegenstelling tot vroeger – en dat is maar goed ook – voorziet het OD XIX in meerdere manieren om deze kennis aan te tonen, zoals de eerder verworven kwalificatie (EVK) en de eerder verworven competentie (EVC). Daarnaast blijft het taalexamen als mogelijkheid wél bestaan, maar dat examen dient wel hervormd te worden via een uitvoeringsbesluit.

Als ik het OD XIX goed begrijp, zijn de vereiste taalcompetenties om Frans te kunnen geven voortaan in alle Vlaamse scholen identiek, en zijn ze opgenomen in de basiscompetenties Frans voor leerkrachten lager onderwijs. En, zoals ook in OD XIX staat, zal iedereen die afstudeert na 2010 – dus vanaf het academiejaar 2010-2011 – zo aan de vereisten voldoen en onderwijzer kunnen zijn in scholen in Vlaanderen, maar ook in Brussel.

Belangrijk is dat het OD XIX ook in een overgangsmaatregel voorziet. Ik citeer: “Personeelsleden die tot en met het academiejaar 2009-2010 een diploma behalen van bachelor ‘lager onderwijs’ in een Vlaamse lerarenopleiding worden geacht aan de voorwaarde te voldoen om les te kunnen geven in basisscholen gelegen in het Vlaams Gewest.”

Het probleem lijkt nu te zijn dat de bachelors die dit jaar afstuderen, en ook diegenen die eerder afstudeerden, en die eigenlijk les zouden willen geven in Brussel, niet opgenomen zijn in deze overgangsmaatregel. De overgangsmaatregel gaat specifiek over het Vlaamse Gewest. Ze moeten wel voldoen aan een bepaald niveau B1/B2. Ik ga ervan uit dat ze dus aangewezen zijn op een taalexamen waarin ze moeten slagen vooraleer ze les kunnen geven in Brussel.

Het uitvoeringsbesluit met betrekking tot het vernieuwde taalexamen is niet rond. Ik denk dan ook dat ze voorlopig moeten wachten. Vandaar de boodschap op de website van het onderwijs in Vlaanderen, weTwijst: “LET OP! Tot dit uitvoeringsbesluit is goedgekeurd, vraagt het secretariaat van de taalexamen op het Ministerie van Onderwijs (AgODi) dat niemand zich voorlopig voor een taalexamen inschrijft.” En het gaat dan om het uitvoeringsbesluit in verband met het taalexamen. Volgens mijn informatie werd dit uitvoeringsbesluit nog niet definitief en formeel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Mijnheer de minister, die situatie leidt op dit ogenblik tot wat verwarring en ongerustheid bij studenten lerarenopleiding, en zeker bij degenen die les zouden willen geven in Brussel. Het diploma dat ze dit jaar behalen of dat ze vroeger hebben behaald, volstaat volgens mij niet om in Brussel les te geven. Ze zijn dus aangewezen op een taalexamen. Het ministerie vraagt echter dat niemand zich momenteel voor dat taalexamen zou inschrijven omdat het uitvoeringsbesluit tot aanpassing van het taalexamen nog niet klaar is.

Mijnheer de minister, wanneer zult u dat uitvoeringsbesluit voor dat taalexamen voorleggen aan de Vlaamse Regering? Als ik goed ben ingelicht, zou het al een keer zijn voorgelegd. Het zou echter nog niet volledig afgerond zijn. Welke knelpunten dienen er nog bestudeerd te worden vooraleer u dit besluit definitief op de agenda van de regering kunt plaatsen? Kunt u meedelen hoeveel percent van de onderwijzers die in het schooljaar 2008-2009 hebben deelgenomen aan het taalexamen Frans, geslaagd zijn? De afgelopen jaren waren de slaagpercentages zeer laag. Kunt u meegeven hoeveel leerkrachten geslaagd zijn na een eerste deelname? In hoeverre verschillen deze cijfers significant met die van de vorige schooljaren?

Misschien wel mijn belangrijkste vraag is in welke mate het examen tweede taal dit schooljaar nog wordt georganiseerd. Onder welke modaliteiten zou dat examen dan plaatsvinden? Moeten onderwijzers die dit jaar afstuderen en volgend jaar les willen geven in Brussel, dit examen nog afleggen? Zo ja, hoe rijmt u dat dan met de boodschap op weTwijfs, waarin aan de toekomstige onderwijzers expliciet gevraagd wordt om zich niet in te schrijven voor dit examen? Hoe worden de lerarenopleidingen ingelicht, of pleegt u overleg met de hogescholen over de nieuwe modaliteiten van het taalexamen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het voorontwerp van uitvoeringsbesluit inzake de taalkennisvereisten voor sommige personeelsleden van het onderwijs en de inspectie werd op 16 oktober 2009 door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd. Het maakt momenteel het voorwerp uit van onderhandelingen met de representatieve vakorganisaties en de vertegenwoordigers van de inrichtende machten. Er is dus geen sprake van een specifiek knelpunt in dit dossier. Het is wel zo dat dit besluit de hele regeling inzake de taalkennisvereisten van het onderwijspersoneel betreft. Het is bijgevolg veel ruimer dan alleen de vereiste kennis van het Frans voor leerkrachten tweede taal Frans in het basisonderwijs in Vlaanderen en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De aanpassing van het examen Frans maakt dus deel uit van een veel ruimere operatie.

In 2008 waren er 324 deelnemers, van wie er 70 slaagden. Dat is 21,6 percent. 34 kandidaten slaagden vanaf de eerste deelname aan het examen. Dit wijkt niet significant af van de slaagcijfers in 2007. Toen slaagde 22,4 percent.

Over de regeling in het ontwerp van uitvoeringsbesluit wordt momenteel nog onderhandeld. Na een tweede goedkeuring door de Vlaamse Regering zal het ontwerp voor advies aan de Raad van State overgemaakt worden. De belangrijkste verworvenheid van de nieuwe regeling bestaat erin dat de personeelsleden meer mogelijkheden zullen krijgen om hun talenkennis te bewijzen. Vroeger bewees de taal van het diploma waarop een aanwerving steunde, mogelijk iemands talenkennis. Als men niet over zo'n diploma beschikte, was de enige mogelijkheid het afleggen van een taalexamen.

De mogelijkheid van het diploma geldt nog steeds, maar personeelsleden krijgen nu meer mogelijkheden om hun talenkennis te bewijzen. Alle binnen- en buitenlandse bewijzen van talenkennis kunnen als bewijs gelden. Twee voorbeelden: een getuigschrift van een gevolgde talenopleiding in een centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) kan als bewijs gelden. Iemand die een cursus Nederlands, erkend door de Nederlandse Taalunie, in het buitenland heeft gevolgd, zal dit getuigschrift als bewijs voor zijn/haar talenkennis Nederlands kunnen inbrengen.

De administratie heeft aan een aantal personeelsleden, die zich met het oog op een toekomstig taalexamen al hebben aangemeld, gevraagd te laten weten over welke andere attesten ze beschikken. Op basis van de ingediende attesten zullen een aantal van hen het taalexamen wellicht helemaal niet meer moeten afleggen. Dat is toch wel een nuancering.

Er is nog geen oproep voor taalexamens geweest en bijgevolg zijn er nog geen inschrijvingen. Wie ons gecontacteerd heeft, zal na de goedkeuring van het uitvoeringsbesluit worden ingelicht over de modaliteiten van de taalexamens. Wanneer dat precies zal zijn, kan ik nu nog niet zeggen. Na een tweede goedkeuring door de Vlaamse Regering moet het voorontwerp nog naar de Raad van State. Het is de bedoeling om in het schooljaar 2009-2010 het nodige te doen.

Op dit ogenblik wordt over de inhoud van het voorontwerp van het uitvoeringsbesluit onderhandeld. Aangezien de vertegenwoordigers van de inrichtende machten en de vakbonden de inhoud van het voorontwerp kennen – want we onderhandelen met die instanties –, kan men ervan uitgaan dat de inhoud wel bekend is.

De lerarenopleidingen zijn nu hervormd. Dat betekent dat de bachelors lager onderwijs, op basis van het vernieuwde opleidingsprofiel, allemaal de nodige competenties Frans zullen hebben. De lichting die in het academiejaar 2010-2011 afstudeert, zal de eerste zijn die de vereiste kennis Frans voor het basisonderwijs heeft. Bovendien wordt de vereiste kennis Frans als tweede taal in Onderwijsdecreet XIX voor het hele Vlaamse onderwijs, Brussel inbegrepen, op dezelfde manier geregeld. Er zal dus geen bijkomende decretaal verplichte kennis Frans meer zijn voor wie in een Brusselse school Frans geeft. Tijdens de overgangperiode zullen de onderwijzers die in Brussel les geven en belast zijn met het onderwijs van het Frans nog wel verplicht zijn hun kennis Frans te bewijzen. Dit is de regel zoals ze momenteel nog van kracht is.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik heb een drietal bemerkingen. De laatste slaagpercentages voor het taalexamen blijven laag. Ik ben blij dat er een hervorming van het systeem komt, want het werkt ontmoedigend voor een aantal mensen die in Brussel willen lesgeven. We weten dat er in Brussel nood is aan onderwijzers.

Mensen met een diploma dat is uitgereikt in 2009 en 2010 en die les willen geven in Brussel – dat kunnen huidige studenten zijn of mensen die al les geven – moeten op basis van uw uitvoeringsbesluit aangeven dat ze de Franse taal machtig zijn. Zal dat kunnen via een aantal attesten of via een taalexamen?

Als ik het goed begrijp, dan zal dat taalexamen, als gevolg van uw uitvoeringsbesluit, hetzelfde zijn voor de mensen die in Vlaanderen lesgeven en voor de mensen die in Brussel lesgeven. Dan blijft wel de onzekerheid voor de mensen die dit jaar les volgen en die hopen af te studeren als onderwijzer, maar die niet over bepaalde attesten beschikken of via eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties kunnen aantonen dat ze voldoende Frans kennen. Zij zullen dan toch het taalexamen moeten afleggen?

Minister Pascal Smet: Ja.

De heer Paul Delva: Zij zouden toch zo snel mogelijk moeten weten waar zij aan toe zijn. Het schooljaar is al halfweg, en sommigen zijn echt gemotiveerd om in Brussel les te geven. Ze wachten met ongeduld op het taalexamen.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp uw bezorgdheid, maar het probleem is dat ik gebonden ben aan termijnen. Het is goedgekeurd, maar dan moet er worden overlegd met vakbonden en inrichtende machten. Dan moet het weer worden goedgekeurd en moet het naar de Raad van State. Pas dan kunnen we een definitieve beslissing nemen. Ik ben gebonden aan die termijnen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■